

GLASILO KOMBINATA »HMEZAD« ŽALEC – LETO XXVIII. – CENA 2 DIN – ŠTEVILKA 2

SAMOUPRAVNI SPORAZUM JE SLOVESNO PODPISAN

PODPIS TEGA SPORAZUMA JE LE FORMALNA POTRDIČEV TAKIH MEDSEBOJNIH ODNOSOV, KI JIH RAZVIJAMO ŽE VEČ LET, KI PA JIH BOMO VNAPREJ ŠE BOLJ NEGOVALI, PREDVSEM PA BOLJ UVELJAVILI VLOGO DELAVCA IN KMETA KOT UPRAVLJAVCA.

Podpis samoupravnega sporazuma 28. decembra 1973 v veliki dvorani kombinata je pomemben dogodek v razvoju našega podjetja.

Rozman Jožko, predsednik skupščine občine Žalec je v imenu občinske skupščine in ostalih družbenopolitičnih organizacij v žalski občini čestital k dosežene-

mu uspehu in podpisu samoupravnega sporazuma.

K tej čestitki se je pridružil tudi ing. Milovan Zidar, republiški sekretar za kmetijstvo, ki je med drugim poudaril, da je današnji podpis samoupravnega sporazuma o združitvi dela in sredstev v podjetje KOMBINAT HMEZAD temeljni dokaz, da bo

podjetje lahko izpolnilo zastavljene cilje nadaljnjega razvoja.

Veljko Križnik, glavni direktor, je orisal zgodovino podjetja od ustanovitve do danes in podal cilje nadaljnjega razvoja. Dejal je:

Minilo je 12 let našega obstoja in v tem času smo se razvili v eno največjih slovenskih kmetijsko-živilskih podjetij. Ta razvoj je bil posledica tako graditve novih proizvodnih zmogljivosti, kakor tudi pridruževanja drugih podjetij h kombinatu.

V tem času se je naša kmetijska dejavnost razširila na področje Šmarja in Radelj. Obstoječim dejavnostim se je pridružilo perutninarstvo in ribogojstvo v kmetijstvu, ter gostinstvo, proizvodnja kmetijskih strojev, proizvodnja močnih krmil. Razvila se je močna trgovska dejavnost, zlasti s kmetijskimi stroji.

Iz neurejenih in razdrobljenih družbenih zemljišč se je razvil močan družbeni sektor kmetijstva, ki je danes najpomembnejši temelj gospodarske moči podjetja.

Letos — razen v Radljah in Šmarju, vendar v manjšem obsegu — zaključujemo 12-letno obnovo in širitev družbenih hmeljišč. Od nekdanjih 200 ha jih je danes čez 900 ha modernih hmeljišč s popolno strojno obdelavo in obiranjem in z moderniziranimi sušilnicami. Od nekdanjih malih govejih hlevov imamo danes 2 veliki mlečni farmi, ki sta po proizvodnih dosežkih in finančnih re-

zultatih med prvimi v Sloveniji in Jugoslaviji. Nekdanji travniški sadovnjaki so izginili, namesto teh imamo 250 ha modernih sadnih plantaž v Savinjski dolini in na Šmarskem. Drevesničarstvo je v zadnjih 2—3 letih doživelo svoj preporod. Vrtinarstvo se uspešno razvija v Celju in v Radljah v smeri cvetličarstva, temu so pričeli novi rastlinjaki. Pridelovanje vrtnin pa postaja vse bolj sestavni del poljedelstva.

Razvoj družbenega kmetijstva nas lahko navdaja s ponosom. Iz nekdanjega otroka, ki je bil deležen posebne skrbi in nege, se je razvil krepak mož, ki danes sam pomaga drugim naprej v njihovem razvoju.

Kooperacija v Savinjski dolini je nekoč slonela na hmeljarstvu. Zaradi podružbljenja enega dela hmeljišč, počasne modernizacije hmeljišč, predvsem pa pozne uvedbe strojnega obiranja, so se kooperacijska hmeljišča zmanjšala. Sedanje tržne razmere dovoljujejo uspešno hmeljarjenje le še naprednim hmeljarjem, ki so opremljeni s sodobnimi stroji. Med tem pa so se razvile druge — po gospodarski moči hmelju že enakovredne — blagovne proizvodnje: pitanje goveda, mlekarstvo, perutninarstvo. Na Šmarskem postaja poleg živinoreje (za meso) ter tradicionalnega ribeza, vse pomembnejša proizvodnja mleka, prašičereja in vinograd-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Obnova hmeljišč in gradnja žičnic je v polnem teku

Do VII. kongresa ZKS

Centralni komite Zveze komunistov Slovenije je že obravnaval osnutek resolucije za VII. kongres ZKS. Sejo je prevevala misel, da lahko dosežemo revolucionarne rešitve le z revolucionarnimi napor.

Rešitev vidijo v resničnem prevzemu oblasti v združenem delu in vsej družbeni reprodukciji ter v resničnem odločanju delavcev v vseh družbenih zadevah.

Komunisti pa se moramo pripraviti tako taktično kot strateško, da bomo uspešno prehodili načrtano nam pot, da bomo v praksi uresničili tisto, kar nam velevala ustava. Naši člani morajo biti navzoči v vseh samoupravnih strukturah in družbenih organizacijah in postati njih gibalna moč.

Boriti se moramo za to, da bodo delovni ljudje neposredno in enakopravno odločali kot združni upravljalci v pogojih in rezultatih svojega življenja in minulega dela, o dohodku svoje TOZD in o počutju v njej, o uspehih kombinata kot celote, o kadrovanju in širše o šolstvu, varstvu, stanovanjih, športu, kulturi, zdravstvu in ne nazadnje tudi o svoji življenjski ravni. Ena najpomembnejših nalog komunistov bo tudi, da se postavimo po robu vsem tistim silam, ki kakor koli nasprotujejo ustavnemu konceptu, to je samoupravnemu družbenemu razvoju in prevladujoči vlogi delavskega razreda.

Do kongresa bo osnutek resolucije v javni razpravi. Naloga komunistov bo, da o osnutku ne razpravljamo le sami, ampak da k snovanju tega dokumenta pritegnemo vse delovne ljudi, da bi še bolj ustvarjalno posegli po razreševanju vseh problemov s katerimi se srečujemo.

ZA BOLJŠI RAZVOJ KMETIJSTVA

Pred nedavnim je skupščina SR Slovenije izdala na podlagi 3. odstavka 2. točke VII. dopolnila k ustavi SRS resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974.

Med nalogami na področju gospodarstva navaja o kmetijstvu:

Kljub doseženim uspehom, zlasti v zasebnem sektorju, kmetijstvo v celoti še vedno zaostaja pri izvajanju nalog družbenega plana. V letu 1974 bo zato potrebno vplivati na intenzivnejšo rast proizvodnje in modernizacijo kmetijstva z bolj organiziranimi naporami na vseh področjih.

Potrebna je intenzifikacija in smotrnejša izraba kmetijskih proizvodnih zmogljivosti ter večja vlaganja v razširjeno reprodukcijo. Takšni so tudi cilji medrepubliškega dogovora o politiki razvoja kmetijstva in o ukrepih za njeno izvajanje. V SR Sloveniji je bil za uresničevanje sporazuma v organizacijah združenega dela, njihovih asociacijah ter družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih sprejet akcijski program, katerega izvedba in konkretizacija na vseh ravneh je podlaga usmeritvi v proizvodnji in razvoju v letu 1974.

Vlaganja v kmetijstvo dobivajo eno od prioritetenih mest v nadaljnjem razvoju SR Slovenije, zato bo potrebno dograditi sistem razširjene reprodukcije, ki naj bi omogočil izvedbo razvojnih programov kmetijskega gospodarstva, povečal skrb trgovine in predelovalne industrije za lastno surovinsko bazo, omogočil združevanje sredstev gospodarstva za skupne naložbe in ustreznejšo reproduktivno sposobnost kmetijstva.

Zagotoviti je treba kontinuiteto v pogojih kreditiranja tekoče proizvodnje in razširjene reprodukcije na ustavnih osnovah. Za pospeševanje kooperacijske proizvodnje je treba zadržati obstoječe ukrepe za krepitev vloge hranilnokreditnih služb kmetijskih in gozdnogospodarskih organizacij.

Obenem z odpravo dosedanjega proračunskega prispevka za pospeševanje določenih investicijskih namenov v družbenem sektorju kmetijstva naj se ta sistem nadomesti z odstopom anuitet iz kreditov državnega kapitala, naloženega v kmetijstvo, družbenemu sektorju kmetijstva SR Slovenije kot celoti.

SR Slovenija bo poskrbela za izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz medrepubliškega sporazuma glede oblikovanja dopolnilnih sredstev za razvoj kooperacijske proizvodnje, in sicer v višini 32 milijonov dinarjev (po cenah iz leta 1970). Poskrbljeno bo tudi za krepitev in sistemsko ureditev družbenega in materilnega položaja kmetijske pospeševalne službe.

Nujni so določeni popravki na področju sistema in politike cen, kompenzacij ter liberalizacije tekoče blagovne menjave s tujino, zlasti glede uvoza reprodukcijskega materiala in opreme.

Organizacije združenega dela morajo povečati napore za krepitev storilnosti dela, zmanjševanje stroškov in večanje dohodka ter v skladu z novo ustavo za boljše samoupravno organiziranost v kmetijstvu in na vasi pospešiti napore za intenzifikacijo in modernizacijo ter preusmerjanje zasebnega kmetijstva na podlagi kooperacije. Pri tem se mora ob nadaljnji krepitevi kooperacije in tehnične opremljenosti kmetijstva podpirati razvoj različnih oblik združevanja v okviru posameznih skupnosti (strojne, živinorejske, pašne, celovita obnova ipd.). Pri reševanju teh problemov morajo sodelovati tudi družbenopolitične skupnosti, katerih naloga je tudi pospešiti uresničevanje sprejete kmetijske zemljiške politike, zlasti na področju sanacije agrarno-poselne strukture in usposabljanja slabših kmetijskih zemljišč.

Omogočiti bo potrebno uresničitev programa za pospeševanje živinorejske proizvodnje v hribovitih področjih s posebnim programom.

Dosledno bo treba izpeljati načelo, da se zaščitijo obdelovalna zemlja in da se zemljiškim skupnostim priznava posebna odškodnina za obdelovalna kmetijska zemljišča, kadar se le-ta začno uporabljati za stavbne namene.

POLITIČNE ŠOLE

Osemindvajsetega januarja se je začela v Zadružnem domu v Trnavi politična šola I. stopnje in bo trajala do 3. februarja. Šola so organizirale družbenopolitične organizacije našega kombinata za okrog 40 mladih in perspektivnih delavcev, ki bodo sodelovali v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah kombinata.

Predavanje vodi Delavska univerza iz Celja, predavajo pa znani občinski in naši predavatelji.

Petdnevni seminar

Za vse strokovne delavce (neekonomiste) na tehnično organizacijskem področju je bil koncu januarja organiziran v sejni sobi kombinata v Zalcu petdnevni seminar na temo »Ekonomika podjetja in osnove poslovne politike«.

Seminarja se je udeležilo 35 diplomiranih kmetijskih in strojnih inženirjev, inženirjev in živilskih tehnologov.

Predavali so predavatelji Višje šole za organizacijo dela iz Kranja.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ništvo. V zadnjih letih samo priča vse hitrejši in načrtnejši modernizaciji zasebnega kmetijstva, ki ima svojo oporo v razviti pospeševalni službi in v skoraj 30 milijonih vlog v naši Hranilnici. Še posebej pa smo lahko zadovoljni z razvojem kmečke samouprave v kooperaciji, za katero nam ni bil pobudnik šele zakon o zadrukah, temveč je zrasla iz naših spoznanj in priznanja enakovrednega položaja kmeta — kooperanta kot člana delovne skupnosti našega podjetja.

Še posebej bi naglasil, da se vsi veselimo napredka kmetijstva na Šmarskem, ki se po začetnih težavah in težki dediščini že uspešno prebija naprej.

Cilj kombinata je zagotoviti, da pridelki kmetijstva najdejo pot na tržišče tako pripravljeni kot potrošnik želi in takrat, kadar potrošnik rabi. Zato je razvoj živilske industrije in sodobne priprave blaga za tržišče za nas vse pomembnejši.

Najstarejša »dodelava« pri nas je vsekakor hmeljarna. Po zgraditvi modernega skladišča se HMEZAD ni kaj več razvijal, pač pa je zadnja leta uspešno racionaliziral svoje poslovanje.

Druga po »starosti« je klavnica. Le-ta je dejansko zrasla v kombinatu in z njegovo pomočjo. Zdaj porabi že 8.000 ton mesa letno. Pred nekaj leti zgrajena predelovalnica mesa omogoča že 3.000 ton mesnih izdelkov letno in zagotavlja poslovno uspešnost klavnice tudi v prihodnjih težkih letih! Seveda pa je to že vse premalo glede na potrebe tržišča. Kolektiv, ki je drugi po svojem številu, prestaja prav ta leta težak proces preobrazbe iz obrtnega načina proizvodnje v industrijskega.

Mlekarna je od začetnih 15.000 l mleka dnevno danes usposobljena že za prevzem 50.000 l mleka, seveda pa je s tem že prišla do meja svojih zmogljivosti, kar terja izgradnjo novega modernega obrata v bližnji bodočnosti. Glede na njene zmogljivosti in tržni položaj se je njena usmeritev v ne-trajne mlečne izdelke izkazala za uspešno, čeprav je za večje uspehe mlekarstva še bolj ozka delitev dela, ki pa je pogojena s tesnejšo povezavo in sodelovanjem slovenskih mlekarov.

Najmlajša »dodelava«, zgrajena pred nekaj leti, je hladilnica, ki zagotavlja sadjarskim obratom sigurnost prodaje v času, ko gre še sadije dobro v denar, in jim omogoča tudi boljše plačilo pridelka. Z njo smo dokazali tudi to, da je moč na podlagi skupnega vlaganja uspešno gospodariti tudi v »španoviji«. Iz poslovne katasstrofe, ki jo je zadelo prvo leto obstoja, se je v 3 letih hladilnica skoraj že v celoti izkopal.

Nekaj večje težave imamo s predelavo sadja in proizvodnjo sokov in drugih brezalkoholnih pijač. Izgradnja polnilnice pijač in njena kasnejša vključitev v obrat VITAL, ki se nam je pridružil s priključitvijo šmarskega kombinata, je omogočila, da smo razširili ponudbo brezalkoholnih pijač. Toda šele modernizacija in dograditev predelave sadja, ki je prav zdaj v teku, bo omogočila zdrav razvoj temu kolektivu in povečanje obsega proizvodnje sokov in pijač, ki je pogoj za uspešno poslovanje.

Mešalnica krmil se je razvila od skromnih začetkov v mlinu v Vrbju, do meja možnosti, ki jih

ima v sedanjem razvoju. Pomanjkanje skladišč in omejenost v obstoječem posloplju ji onemogoča, da bi proizvedla kaj več kot 20.000 ton letno, in da bi svojo proizvodnjo bolje uredila. Brez lastnih močnih krmil pa si uspešnega perutinarstva in pitanja goveda in prašičev ni mogoče več zamišljati. Neprestana rast živinorejske proizvodnje terja, da se zgradi nova večja tovarna močnih krmil.

Strojni postaji so bila nekoč glavna dejavnost zemeljska dela, zlasti gradnja cest z buldožerji. Ob tem se je razvila mehanična delavnica, ki je z leti zrasla v servis za kmetijske stroje. Novi prostori so postali premajhni, ko se je začela razvijati še kovinarska dejavnost, najprej razni kovinski izdelki in konstrukcije za potrebe drugih obratov v podjetju. Iz tega se je začela razvijati na podlagi kooperacije s tujimi tvrdkami na pobudo uvoznega oddelka maloserijska proizvodnja kmetijskih strojev, zlasti za potrebe hmeljarstva. To je pomenilo prelomnico proizvodni usmeritvi današnje Strojne, saj postaja to njena glavna dejavnost. Nova proizvodna hala kliče še za razširitev.

Gostinstvo, zaenkrat le samopostrežna restavracija, se je v teh nekaj letih poslovanja v kombinatu notranje ustalilo. Uredili so kuhinjo in okolico restavracije. Sedaj pa se že pripravljajo na razmah poslovanja.

Na koncu omenjam še najmlajšega člana naše skupnosti — Gradbeništvo, ki se je znašlo kot samostojno podjetje v težavah in se je vključilo letos v kombinat. Naš interes je bil, da ne izgubimo gradbenega obrata, ki bi bil sposoben prevzemati tudi manjša gradbena dela, ki jih v našem podjetju ni malo. Ureditve poslovanja te dejavnosti terja, da se strokovno usposobi, opremi s stroji in začne prevzemati tudi srednja gradbena dela. To bo naloga v naslednjem letu.

Na koncu naj še omenim našo trgovsko dejavnost, ki se je že močno razpredla in obsega groistično nabavo in prodajo za potrebe kmetijstva, uvozni oddelek za razpredeno prodajo kmetijskih strojev, ekonomsko propagando in aranžerstvo ter vse večje število tovornih avtomobilov. Vse uspešnejše se razvijajo tudi naša predstavništva v Zagrebu in Skopju. Razvoj podjetja pa terja, da se komercialna služba preoblikuje, da bo sposobna zagotoviti vse večje potrebe podjetja po skupnem in učinkovitem nastopu na tržišču.

Težko je s številkami prikazati ta naš razvoj, ker se različni pridelki in izdelki ne dajo sešteti, niti dinarski zneski ne pokažejo realnega povečanja. Primerljivejši so podatki šele iz leta 1965, ko je bil kombinat v polnem sestavu po prvi fazi integracije. Od takrat do letos se je družbeni proizvod povečal od 53 na 185 milijonov din (3,5-krat), sredstva za osebne dohodke od 27 milijonov na 95 milijonov (3,3-krat), sredstva za razširjeno reprodukcijo (AM + PS) od 9 na 45 milijonov din (5-krat); povprečno število zaposlenih (brez obiralcev) pa je v tem času naraslo od 2.060 na 2.550 (za 1/4). Iz tega vidimo, da smo uspešno poslovali, da je delovna storilnost vsa leta naraščala. Tudi delitev ustvarjenega dohodka kaže, da po (Nadaljevanje na 3. strani)

Regionalno tekmovalje

„Kaj veš o kmetijstvu“

v Žalcu

Tekmovalje razpisujeta Zadružna zveza SRS in republiška konferenca ZMS.

Sodeluje lahko vsak aktiv mladih zadrušnikov, oziroma mladinski aktiv, ki deluje na področju kmetijstva.

Nosilci regionalnih tekmovalj so:

1. KMETIJSKI ZAVOD NOVA GORICA,
2. KMETIJSKI ZAVOD LJUBLJANA,
3. KMETIJSKO VETERINARSKI ZAVOD KRANJ,
4. KIC — GRM NOVO MESTO,
5. KOMBINAT »HMEZAD« ZALEC,
6. KMETIJSKI ZAVOD MARIBOR,
7. KMETIJSKI SOLSKI CENTER, RAKICAN

Tekmovalje za celjsko regijo bo 16. 2. 1974 ob 19. uri v Žalcu v dvorani Kombinata »Hmezad«.

Najboljše uvrščena ekipa na regionalne mtekmovanje bo sodelovala na republiškem tekmovalju, ki bo letos v Skofji Loki, predvidoma 2. 3. 1974.

Tekmovalje bo zajemalo naslednje teme:

- živinoreja,
- poljedelstvo,
- mehanizacija,
- splošne teme.

Literatura bo predpisana.

Tekmovalje bo obsegalo tri težavnostne stopnje. Odvijalo se bo po pravilniku tekmovalja »Kaj veš o kmetijstvu?«

Tekmovalci bodo nagrajeni.

Po končanem tekmovalju bo prosta zabava.

Pridite in razvedrite se!

ing. Beričič Franc

(Nadaljevanje z 2. strani)

večujemo sredstva za akumulacijo veliko hitreje kot sredstva za osebne dohodke, saj je bil pred 8 leti delež akumulacije v družbenem proizvodu 17 %, letos pa bo 24 %. Ob tem pa moram ugotoviti, da naši osebni dohodki zaostajajo in da smo sredstva za akumulacijo povečevali tudi na račun osebnih dohodkov. Zaradi tega imamo zdaj po merilih samoupravnega sporazuma tudi manjšo možnost usklajevanja naše ravni osebnih dohodkov z drugimi panogami. Tisti, ki je bil na začetku v boljšem položaju, mu ta sporazum to ohranja še vnaprej. To pa ni prav.

Prav bi bilo, da bi v tem trenutku pogledali tudi naprej, na naloge, ki so pred nami in ki niso majhne. Toda o njih smo pisali v novoletni številki glasila Hmeljar na 2. strani pod podnaslovom »Kaj nas čaka v novem letu?«

Povsem neobdelano je še perutinarstvo. Danes spijamo 2.500 ton perutnine in proizvedemo nekaj milijonov jajc v kooperaciji. Tu nas čaka izdelava programa, ki naj pokaže naše možnosti in to povezano s sosednjimi kmetijskimi organizacijami. Kaže razmisлити o znatnem povečanju te proizvodnje v naslednjih letih in organiziranje še drugih faz proizvodnje: valilna jajca, valilnica, matična jata, klavnica.

V naslednjih letih nas čakajo večje naložbe v ostale predelovalne obrate:

Leta 1975 moramo zgraditi obrat za predelavo hmelja v koncentrat. Tega leta moramo razširiti zmogljivosti predelave mesa na 5.000 ton in klavnico za klanje 60.000 prašičev; za 100 vagonov moramo povečati hladilnico za meso.

Leta 1967 sta na vrsti nova mlekarna z zmogljivostjo 120.000 litrov mleka dnevno in razširitev hladilnice za sadje za 400 vagonov, vključno s 100 vagoni za zmrznjeno meso.

Še ena naloga nas čaka drugo leto: ustrezno moramo povezati in organizirati komercialno službo, tako da nam bo zagotavljala skupen nastop na trgu in dolgoročno prodajo proizvodnje, ki jo razvijamo. Že letošnje razprave o samoupravnem sporazumu so jasno nakazale to potrebo.

Naše naloge se ne končujejo le z graditvijo novih proizvodnih kapacitet. Moramo se povezovati še bolj s sosedji. Verjetno bo razvoj v bližnji bodočnosti že terjal kaj več kot le poslovno sodelovanje.

Že zdaj pa smo na točki, ko je to postalo aktualno v naših odnosih s Kmetijskim kombinatom Šentjur. Zdaj je namreč čas, da v našem razvoju uspešno rešiti kamna spotike za tesnejše vezi — klavnice. Organiziranje lastne proizvodnje prašičev terja preureditev in povečanje klavnice. Ta sredstva bi bila mnogo smotrnejše uporabljena, če bi klavnici specializirali — eno za klanje goveda, drugo pa za klanje prašičev. Zdaj je čas za to odločitev; jutri bo prepozno. In to smo ponudili

KRATK razgovor

Sogovornik je upravnik DE Gozdarstvo Andrej Tratnik.

— Kakšen je začetek?

— Nobeden ni lahek. Vsekakor pa gre Lovru zahvala, da mi bo ta začetek lažji, ker sem ob njem dobil veliko praktičnih izkušenj. On je starejši gozdar in res goz-

dar z dušo in telesom, kot rečemo. Bogate izkušnje, ki sem si jih nabral ob njem, bom vpletel v svoje delo.

— Ste si zastavili kakšen program?

— Že dalj časa gojimo željo po modernizaciji žage. Po grobih predračunih bi se nam modernizacija kmalu izplačala zaradi konjunktura na tržišču. Ves debel les — bukev, bor in drug les — bi lahko žagali doma. Sedaj moramo prodajati hlodovino. Nova hala nas ne bi mnogo stala, ker bi jo gradili z lastnim lesom. S krožno žago, imenovano »brenta«, bi se učinek žaganja potrojil. Opravljali bi lahko uslužnostni razrez, ki tudi precej navreže. Uredili bi tudi notranji transport, ki je sedaj težak.

— Slišal sem, da nimate dovolj delovne sile?

— Tako je, Za v gozd bi potrebovali najmanj 6 delavcev in na žagi še dva.

Za prevoz delavcev bi potrebovali kombi, ker imamo zelo raztresene gozdove. Sedaj se na delo vozi vsak delavec z lastnim prevoznim sredstvom in učinek ni tak kot bi bil, če bi se vsi skupaj peljali na delo in z dela.

— Drobni in velikih upravičeni želja je dovolj. Želim, da se vam uresničujejo! Vy

SPREHOD SKOZI ČAS REVOLUCIJE

2. II. 1919

V Mostarju je bilo zborovanje, ki se ga je udeležilo 1.500 delavcev. Sprejeta je bila resolucija proti draginji in imperializmu.

9. II. 1943

Izvršilni odbor AVNOJ je ob IV. sovražni ofenzivi izdal razglas narodom Jugoslavije, v katerem jih poziva na splošno borbo proti okupatorju in njihovim hlapcem.

12. II. 1942

V niškem koncentracijskem taborišču sta se uprla 102 interniranci. Z golimi rokami so napadli nemške stražarje in jih pet ubili! Pri begu iz taborišča je bilo v krvavem obračunu z Nemci ubitih 40 zapornikov. Nemci so za povračilo ustrelili 850 ljudi.

17. II. 1942

Generalni sekretar KPJ Tito je sporočil kominterni, da bi orožje, oprema in zdravila pošiljali lahko z letali na Zabljak. Pri tem je poudaril, da bi te pošiljke imele silen moralni in politični pomen za NOB Jugoslavije.

28. II. 1943

V vaši Gračanica (pri Prazoru) je bilo na sestanku politbiroja CK KPJ in US NOV in POJ sklenjeno, naj bi s protitudarom glavnine proti gornjemu Vakufu razbili najnevarnejšo sovražno grupacijo in tako rešili ranjence; takoj nato pa je treba pri Jablanici prekoračiti Neretvo.

tovarišem iz kombinata Šentjur. Pripravljeni smo zgraditi farmo za prašiče v Šentjurju in specializirati šentjursko klavnico za klanje prašičev pod pogojem, da se kombinata združita. Menimo, da zdaj ta problem še lahko rešimo v obojestransko korist.

Naj na koncu povem še tole: po mojem prepričanju je najdragocenejša pridobitev našega 12-letnega razvoja to, da smo se v tem času zllili v delovno skupnost, čeprav sestavljeno iz različnih dejavnosti, pa vendar z razumevanjem za skupne interese in potrebe; zavestno pa smo tudi spoznali, da je vsak del podjetja povezan z drugimi, da smo le kot celota pomembni in močni. Želim, da bi v bodoče v medsebojne odnose prilivali več olja, da bodo potekali bolj

gladko, s še večjim razumevanjem po organiziranem sodelovanju in povezovanju dela.

Vse to terja od vsakega člana delovne skupnosti, zlasti pa od vodstvenih delavcev, da po svojih močeh in sposobnostih skrbijo, da bodo določila sporazuma zaživel v vsakdanjem delu, da jih bomo spoštovali in izvajali.

Samoupravljanje ni le pravica, ampak tudi dolžnost, ki terja razgledanega in usposobljenega delavca in kmeta, da bo postal resnični samoupravljevec. Doseči to, pa je nenehna naloga tudi naših družbenopolitičnih organizacij, ki naj skrbijo za uveljavitev samoupravljanja in za usposobitev samoupravljalcev za svoje naloge.

V. Križnik

V RAZPRAVI JE PREDLOG NOVE METODOLOGIJE ZA DOLOČANJE OBRAČUNSKE OSNOVE IN DODATKOV ZA DODATNA ZNANJA DELAVCEV

Poleg višine osebnih dohodkov vsakega posameznika v podjetju postaja v zadnjem času vedno večji problem tudi nesorazmerje OD posameznih skupin delavcev. Za rešitev le-tega so strokovne službe kombinata izdelale predlog nove metodologije za določanje obračunske osnove osebnih dohodkov.

Predlog nove metodologije, ki je že v razpravi na TOZD, prinaša nekaj pomembnih novosti. Kot prejšnja določa tudi ta, da se oblikuje obračunska osnova delavca na osnovi analitične ocene delovnih mest. Če delavec ne izpolnjuje zahtev delovnega mesta, se mu ocena, izvirajoča iz ocene delovnega mesta, ustrezno zniža, zviša pa za posebno prizadevnost, dodatna znanja in dodatno vodstveno delo.

Za določanje obračunske osnove so posebno važni naslednji dokumenti, ki so sestavni del metodologije:

1. opis zahtev in stopenj za ocenitev delovnih mest;
2. tabela za ugotavljanje števila točk za vrednotenje delovnega mesta;
3. interno priznavanje šolske izobrazbe;
4. tabela odbitkov za nezadostno šolsko izobrazbo in nezadostno prakso;

5. načela za določanje dodatkov za dodatna znanja delavcev in dodatno vodstveno delo.

Dokument pod 1 je enak kot pri dosednji metodologiji in upošteva pri določanju stopenj:

- A — strokovnost (izobrazba, praksa);
- B — odgovornost za opravljanje dela in vodenje;
- C — napor (fizični, umski, stiki s strankami);
- D — pogoje dela (nevarnost nezgod in obolenj na delovnem mestu).

Pri novi metodologiji je bistveno spremenjen dokument pod 2. Iz dodatkov je v redni obračun zajeto 11 točk, ki so jih dobili delavci na izvajalskih delovnih mestih v začetku leta 1973 in 10 točk, ki so jih dobili vsi zaposleni kot povišanje obračunske osnove v avgustu lanskega leta. Poleg tega se je spremenilo tudi število točk pri vrednotenju odgovornosti za delo in vodenje.

Nov predlog zelo jasno določa velikost odbitkov za nezadostno izobrazbo in prakso. Odbitki za nezadostno izobrazbo so tem manjši, čim večja je praksa. Podobno kot doslej se lahko poveča obračunska postavka delavca za nadpovprečno uspešnost pri delu in sicer pri:

- NK, PK in IKV delavcih do 5 % od obrač. osnove
- KV delavcih in delavcih s srednjo šolo do 10 % od obrač. osnove
- pri VK delavcih in delavcih z višjo šolo do 15 % od obrač. osnove
- in pri delavcih z visoko šolo do 20 % od obrač. osnove

Dodatka za stalnost bi v letu 1974 ne izplačevali iz dobička, pač pa bi bil sestavni del akontacije na OD, ki jo bomo prejeli vsak mesec. Glede na število let, ki jih ima delavec v našem podjetju, bi se dodatek za stalnost gibal takole (v odstotkih od mesečne obračunske osnove):

0 do 5 let	0 %
5 do 10 let	3 %
10 do 15 let	5 %
15 do 20 let	7 %
20 do 25 let	8 %
25 do 30 let	9 %
nad 30 let	10 %

To so glavna določila, k jih spreminja nov predlog metodologije. Zavedati pa se moramo, da je to predlog in da lahko pride še do določenih sprememb. Namen tega sestavka je bil opozoriti na oblikovanje novega samoupravnega akta, s katerim mora biti seznanjen vsak delavec v podjetju.

Kako se bo torej nova metodologija odražala na višini naših osebnih dohodkov v letu 1974? Naši osebni dohodki bodo večji za:

1. delež, ki ga bo prineslo višje vrednotenje odgovornosti za delo in vodenje;
2. za 11 točk pri delavcih, ki teh točk niso dobili v letu 1973;
3. za odstotek od mesečne osnove OD, ki ga dobimo za stalnost;
4. za delež, ki ga bo prinesla višja vrednost točke;
5. za delež, ki ga bomo dosegli z večjim učinkom dela na delovnem mestu.

T. G.

BESEDA

mladih

S seje odbora mladih zadružnikov

Tudi letošnje leto so začeli člani odbora MZ precej delovno. Prvo letošnje sejo je vodil ing. Franc Berčič, ki trenutno nadomešča ing. Vošnjaka.

Na prvi seji, 7. januarja, so največ časa posvetili pripravam na regionalno tekmovanje »Kaj veš o kmetijstvu?« Določili so tudi datum tekmovanja, in sicer 16. februar. V dneh 15., 16., 17. februarja morajo biti tekmovanja v vseh regijah, ker so vprašanja za vse regije enaka. Tekmovanja organizirajo kmetijski zavodi ali kmetijske šole, in sicer v Novi Gorici, Ljubljani, Kranju, Grmu pri Novem mestu, Mariboru, Ptuj in Zalcu. Na regionalnem tekmovanju sme nastopiti največ devet ekip. Če pa je pripravljenih ekip več, se organizira izbirno tekmovanje. Tekmovalci se bodo pomerili v znanju iz poljedelstva, živinoreje, mehanizacije in splošnih tem. Tekmovanje bo potekalo po istih proposicijah kot prejšnja leta, s to razliko, da pojde ekipa-zmagovalca na republiško tekmovanje v Škofjo Loko, ki bo predvidoma 2. marca. Zazeleno je, da so tekmovalci čim mlajši, potrebno pa bo kontrolirati njihovo izobrazbo — dovoljena je še srednja izobrazba. Nagrade za regionalna tekmovanja preskrbi nosilec sam, RK, ZMS pa podeli tekmovalcem priznanja. Na zadnji seji Zadružne zveze so se dogovorili, da povabimo na republiško tekmovanje tudi delegaciji iz Italije in Avstrije.

Člani odbora MZ so se pogovarjali tudi o razpisu tekmovanja za »Najboljši aktiv MZ«. Tekmovanje se prične 1. januarja in bo trajalo do 30. novembra. Ocenjevali bomo strukturo članstva, povezanost z drugimi organizacijami in aktivni, strokovno in izobraževalno dejavnost, kulturno dejavnost, skrb za zabavo, šport in rekreacijo članov. Poudarek bo tako predvsem na prizadevnosti aktivov. Dejavnost pa bo ocenjevala RK ZMS in odbor za kmečko mladino pri Zadružni zvezi. Aktivni v posameznih krajih se morajo povezati z mentorjem in predstavniki OK ZMS in pošiljati poročila o delu aktivna najpozneje do desetega v mesecu na RK ZMS. Na najmanj dve prireditvi pa morajo povabiti predstavnike ZMS in mentorje, da bodo ocenili delo aktivna. Na koncu tekmovanja pa bo zaključna prireditev s podelitvijo nagrad in priznanj.

Dva člana našega odbora Marinka Škodnik in Jože Zagožen sta se udeležila mladinske politične šole lani v Bohinju. Mnenje vseh udeležencev te šole je, da je bila dobro pripravljena in da je dosegla svoj namen.

Zlatka Cencen

Predavanje za kmetekooperante

Vsako zimo delamo na kmetijah programe za delo v prihodnjem letu. Prav je, da pregledamo, kaj je bilo v preteklem letu pomanjkljivega. Potrebno je, da tudi nekaj strokovnega preberemo, se pogovorimo in prediskutiramo. Že vrsto let izobražujemo naše kmete s predavanji, filmi in praktičnimi vajami. V ta namen smo angažirali domače strokovnjake, strokovnjake Instituta za hmeljarstvo in Kmetijskega instituta Slovenije.

Predavanja so naslednja:

- PREHRANA IN VZREJA ŽIVINE;
- SILOSI IN PRIPRAVA SILAZE;
- GNOJENJE TRAVNIKOV IN PAŠA;
- UPORABA IN VZDRŽEVANJE STROJEV IN PRIKLJUČKOV;
- HMELJARSKA TEHNOLOGIJA IN VARSTVO RASTIN;
- OBNOVA JAGODICEVJA, SADOVNJAKOV IN VINOGRADOV;
- MLEKO IN MOLZA;
- ZAMRZOVANJE ŽIVIL IN ZAMRZOVALNE SKRINJE;
- PERUTNINARSTVO;
- OBIRALNI STROJI WOLF.

Predavanja bodo po potrebi na ZE ali eno predavanje za več enot.

Prav je, da so ta predavanja obiskana, ker le tako dosežemo svoj namen. Predvsem želimo, da se predavanj udeležujejo v večjem številu tudi mladi kmetovalci. Prav njim bodo ta predavanja še posebno koristila pri bodočem gospodarjenju.

T. P.

STROKOVNI NASVETI in POGOVORI

ALI JE ZIMSKO ŠKROPLJENJE SADNEGA DREVJA ŠE VEDNO AKTUALNO?

Zimsko škropljenje sadnega drevja je — ali bolje — je bilo pri nas najbolj razširjen varovalni ukrep proti boleznim in škodljivcem v sadovnjakih. Ameriškega kaparja, našega najnevarnejšega in karantenskega škodljivca smo namreč dolžni zatirati ne le v sodobnih sadnih nasadih, ampak tudi na posameznih, slabo rodni in starih drevesih, na kratko: na vsem sadnem in okrasnem drevju in grmovju. Splošno akcijo proti ameriškemu kaparju pa je bilo v naših pogojih mogoče izvesti le z zimskim škropljenjem.

Zimsko škropljenje kot edino možen masoven ukrep proti ameriškemu kaparju je narekovalo več dejstev: od sredstev, ki smo jih imeli do pred nekaj leti na razpolago, so samo zimska bila učinkovita proti vsem stadijem ameriškega kaparja; pri velikem pomanjkanju škroplilnic, zlasti visoko zmogljivih, smo samo v zimskem času bili sposobni pravočasno poškropiti vse sadno drevje; ekstenzivnemu načinu sadjarjenja je ustrezalo, da se v času vegetacije čim manj uporabljajo strupeni insekticidi zaradi pridelovanja krme pod drevjem. Tako so mnogi sadjarji škropili sadno drevje le pozimi. Pa tudi v skrbneje negovanih nasadih je bilo zimsko škropljenje najvažnejši ukrep, saj smo hkrati s kaparjem uničili tudi jajčeca listnih uš, gosenic, ki spomladi odžirajo mlado listje in do neke mere vplivali na razvoj glivičnih bolezni.

Zimsko škropljenje je zaradi velike porabe vode in velike koncentracije zimskih škropliv drago zlasti, če uporabljamo rumene pripravke — ki so bili pri nas nekaj let splošno razširjeni zaradi dobre učinkovitosti — tudi zelo umazano in nevarno delo. Zato se je tako imenovano predpomladansko škropljenje, čim so se pri nas na tržišču pojavili oleopripravki (mineralna olja z insekticidom), hitro uveljavilo posebno v intenzivnem sadjarstvu, ki razpolaga z dobrim strojnim parkom in z zadostnim številom škroplilnic. Predpomladanska škropliva (folidol olje in oleodiazinon) so pred zimskimi kazala precej prednosti: delo z njimi ni tako umazano, sredstva sta sicer strupeni, zlasti folidol olje, vendar se v telesu ne akumulirata kot rumeni pripravki, kombiniramo jih lahko s fungicidi in tako brez posebnih stroškov za delo opravimo prvo pomladansko škropljenje proti škrlupu, v nekaterih letih sočasno tudi učinkovito omejimo razvoj jablanovega cvetočera in zatremo hruševo bolšico ter do neke mere zmanjšamo populacijo zimskih jajčec sadne pršice. Glavna pomanjkljivost teh škropliv je v tem, da je njih uporaba časovno omejena: z njimi uspešno škropimo, ne da bi se bali fitotoksičnega delovanja na mlado listje v času, ko se začno

brsti napenjati, pa dokler se ne pokažejo prvi zeleni lističi (mišje muhe). Ta rok traja 7—10 dni, odvisno od vremenskih pogojev. In če upoštevamo, da je v tem času vreme nestalno z mnogimi vetrovnimi oziroma deževnimi dnevi, nam je jasno, da v tako kratkem času v zadrugah ne morejo poškropiti poleg modernih nasadov še ekstenzivne sadne vrtove in posamezna drevesa. Tako se je zimsko škropljenje kljub prednosti predpomladanskega marsikje obdržalo, zlasti v zadrugah s šibkejšim strojnim parkom in težavnim ter obširnimi terenom.

Pred nekaj leti pa se je predpomladanskim škroplivom pridružil še **ultracid**. To je organofosforni pripravek na osnovi metildationa z zelo širokim spektrom delovanja, ki tudi v nizkih koncentracijah uničuje vse razvojne stadije ameriškega kaparja. Pokazalo se je, da ultracid uničuje vse važnejše škodljivce, ki se spomladi nahajajo na sadnem drevju in da tako lahko zamenja oleo pripravke, ne da bi bila njegova uporaba časovno tako omejena, ker zaradi nizke koncentracije ne kaže na sadno drevje fitotoksičnega delovanja. Zelo dobro uničuje ameriškega kaparja, hkrati pa tudi jabolčnega cvetočera, uši, hruševo bolšico, gosenice. Njegove prednosti so očitno: z njim lahko škropimo prav do cvetenja (v času cvetenja ne smemo uporabljati nobenega insekticida zaradi čebel); proti jabolčnemu cvetočeru lahko škropimo v optimalnem času, ki ga priporoča prognostična služba, ne da bi se ozirali na razvojni stadij drevja; usmerjeno lahko škropimo tudi kombinirano s fungicidi; in tudi proti hruševi bolšici, ki je v nekaterih hruševih nasadih ostala prava nadloga, kaže dobro delovanje.

Danes so torej možnosti, da zimsko škropljenje vse bolj opuščamo in ga nadomestimo s predpomladanskim oziroma spomladanskim. Tako si lahko prihranimo eno, v nekaterih letih celo dve škropljenji.

Posebno prav nam pride opuščanje zimskega škropljenja pri breskvah in v nasadih črnega ribeza, torej pri tistih sadnih vrstah, ki zelo zgodaj odganjajo in obstaja velika nevarnost, da jih z rumenimi pripravki poškodujemo. Zimsko škropljenje priporočamo le v zanemarjenih, od ameriškega kaparja oslabilih nasadih. Take nasade moramo temeljito očistiti, vse bolne veje odžagati in zažgati in očiščeno drevje temeljito poškropiti z rumenimi pripravki. Spomladi pa še enkrat tretiramo z oleo pripravki ali ultracidom.

Dobro delovanje kaže ultracid tudi proti sadnim škodljivcem, ki se kasneje pojavljajo: proti jabolčnemu zavijaču, listnim zavrtačem in škodljivim gosenicam.

Kot vidimo, je ultracid v sadjarstvu vsestransko uporaben pripravek. Vendar ima tudi on slabe strani: direktno sicer energično uničuje sadno pršico, vendar pa posredno preko listja pospešuje njen razvoj (trofobioza) podobno kot paration, sevin, DDT. Zato moramo v nasadih, kjer je sadna pršica resen škodljivec, zelo paziti na to, da nam zaradi prepogoste uporabe ultracida ne pride do prerazmnožitve sadne pršice. V teh nasadih uporabljamo predvsem fungicide, ki kažejo tudi akaricidno delovanje, kot so ditahan in antracol. Ultracidu pa dodamo, če je potrebno specifično dolgo delujoč akaricid, npr. tedi-on, da za dalj časa zadržimo razvoj sadne pršice. Pri poletnih škropljenjih uporabljamo ultracid predvsem v rokih, ki so odločilni za dobro uničevanje ameriškega kaparja, sicer pa dajemo predno-

sti drugim insekticidom kot je diazinon in podobni.

Preden se pri predpomladanskem škropljenju odločimo, kateri pripravke bomo uporabili, je dobro, da pregledamo sadno drevje in ugotovimo kakšna je populacija rdečega pajka. V primerih, kjer imamo več kot 1000 jajčec na dolžinski meter vejic, se odločimo za oleopripravke, ki kažejo tudi zadostno dobro delovanje proti jajčecam sadne pršice.

Letos imamo še dodatne težave pri nabavi sredstev za zimsko oziroma za predpomladansko škropljenje. Rumени pripravkov sploh ni, prav tako ne moremo kupiti oleodiazinon. Za ultracid in folidol olje pa potrebujejo privatni sadjarji dovoljenje občinske inspekcije, ker sicer teh sredstev, ki so na listi I. ne morejo nabaviti.

dipl. inž. agr. Miljeva Kač

POTREBNO JE APNITI

Uporaba kompleksnih gnojil (nitrofoskalov) v kmetijstvu postaja tudi pri nas vsako leto večje. Tako že tudi v kooperaciji uporabljamo 2/3 kompleksnih gnojil (nitrofoskalov) in le 1/3 od vseh količin še enostavnih gnojil. Že pri samih naročilih, dostikrat pa tudi pri uporabi delamo napake. Tako trosimo ponekod premalo fosfora in kalija v primerjavi z dušikom.

Pravimo, naj bi racionalno gnojili. Tako gnojenje je gnojenje z odgovarjajočimi količinami hranilnih snovi, ki je v skladu z zahtevami posameznih poljščin, s stanjem plodnosti zemlje in z namenom, da bi zmanjšali stroške gnojenja. V bistvu predstavlja sam postopek gnojenja poenostavljanje dela, ne smemo pa trositi in s tem zmanjševati proizvodno kompleksnih gnojil nestrokovno sposobnost zemlje. O tem je bilo veliko napisanega v Hmeljarju, Kmečkem glasu, Sodobnem kmetijstvu in knjižicah Kmečke zbirke.

Med elemente, ki sestavljajo glavno rastlinsko hrano, spadajo: dušik, fosfor, kalij, kalcij, magnezij, železo, bor in mangan. Prve tri imamo v nitrofoskalih, včasih pa smo imeli v gnojilih tudi veliko kalcija. Npr. v Thomasovi žlindri smo imeli 8—16 % fosfora in 45 % kalcija.

Kalcij pa je prav tako potreben za normalno rast rastlin, saj ima naslednje funkcije:

- je važen del rastlinskih celic;
- utrjuje rastlino in njene organe;
- je nenadomestljiv element, ki zboljšuje fizikalne lastnosti tal (struktura, zračnost, propustnost);
- vpliva na kemijske lastnosti tal (reakcija tal, sorpcijska sposobnost tal);
- vpliva na biološko aktivnost tal.

Rastline sprejemajo kalcij iz tal. Tla so pri nas po nastanku nekaterega apnena, druga, ki so nastala iz neapnenih kamenin. Vse rastline na splošno rabijo kalcij, le da nekatere več, druge manj, zato je

prav, da apnenje uvrstimo v kolobar gnojenja.

Pravimo, da apno popravlja fizikalne lastnosti v tleh, predvsem izboljšuje strukturno stanje. Talne delce lepí v večje sprimke ali grudice. V strukturalnih tleh se večja kapaciteta in preskrba tal z vlagjo, izboljšuje zračnost in biološka aktivnost.

Z apnenjem izboljšujemo tudi kemijske lastnosti tal. Apno nevtralizira kisline. S tem se spreminja kislota reakcija v nevtrarno. Če pa je reakcija tal nevtralna ali manj kislota, je sposobnost tal večja. Skoraj vsi naši posevki zahtevajo za dobro rast slabo kislota ali nevtralno reakcijo. Tudi razvoj in življenje drobnih organizmov, ki pospešujejo godnost tal, je v slabo kislilih in nevtralnih tleh najboljše. Iz vsega navedenega je razvidno, da je oskrba tal z apnom važna za rodovitnost. Ločimo tri vrste ali načine apnenja:

- hranilno (vsako leto z gnojili);
- kolobarsko (vsako tretje ali četrto leto z apnenjem);
- zdravilno (vsako drugo ali tretje leto z apnenjem v večjih količinah predvsem na zamočvirjenih zemljiščih).

Za kakšno apnenje se odločimo, je odvisno od stanja tal.

Za prehrano rastlin na njivah in travnikih smo dajali včasih kalcij že z umetnimi gnojili (Thomasova žlindra). Sedaj pa je v gnojilih manj kalcija, zato je potrebno na večini zemljišč gnojiti vsako tretje ali četrto leto tudi z apnenim prahom — nekatera hmeljišča, njive in sadovnjake. Zelo zakisana tla (predvsem travnike, ki jih ni malo), pa je potrebno vsakih nekaj let (2—3) z apnenjem zdraviti.

Za apnenje uporabljamo navadno apnenčev prah, žgano ali gasešno apno ter odpadno apno iz tovarn. Lahko pa bi uporabljali tudi saturacijski mulj, vendar nam zaradi prevoza ni dostopen.

Najbolj pogosto uporabljamo za (Nadaljevanje na 6. strani)

SAJENJE RIBEZA

(Nadaljevanje)

V Avstriji sadijo večinoma samo dvoletne sadike in to vedno v jeseni in pod pogojem, da je zemljišče pravočasno pripravljeno. Sadijo na splošno malo globlje kot pri nas in je oko sadike okrog 5 centimetrov pod nivojem zemljišča. V poizkusnih nasadih v nezorani celini tudi jam ne kopljejo, ampak odprejo brazdo in v to brazdo sadijo dvoletne, neobrezane sadike z najmanj tremi mladinci. Od mladice dve takoj ob sajenju pogrobajo na vsako stran v vrsti, srednjo pa pustijo za rast. Navedeni način sajenja se je dobro obnesel, ker dobi ribez močan koreninski sistem in že drugo leto lepo zarodi.

Pri nas v težkih zemljah bomo najbrž morali še kopati jame kot dosedaj in lepo dodajati ob sajenju kompost in hlevski gnoj. Poizkusimo saditi malo globlje, kar prav gotovo ugodno vpliva na lažje prenašanje pomanjkanja vlage. Kdor pa ima lažjo in bogato zemljo, pa naj poskusi sajenje pod brazdo z grobanjem.

SISTEM NASADA IN RAZDALJE

Na splošno sadijo sosedje nasade ribeza z večjimi medvrstnimi širinami in večjo gostoto grmov v vrsti. Tako je omogočen prehod v nasadu z večjim traktorjem, po drugi strani pa dobimo sklenjeno, neprekinjeno vrsto ribeza, kar daje prednost pri tretiranju z zaščitnimi sredstvi in s herbicidi. Medvrstne razdalje so večinoma od 3,30 do 3,50 m in v vrsti od 1,20 do 1,40 m. V primerih, ko sadike že ob sajenju pogrobajo, je že drugo leto vrsta neprekinjena, grm ob grmu, vsakih 60 cm.

Bomo tudi mi sadili po vzoru sosedov? Opažam, da se v odrasli nasad s trimetrsko medvrstno razdaljo s traktorjem težko pride in bi tudi pri nas šli na medvrstne širine 3,30 m, v redi pa pri sorti rosental 1,40 m, pri ostalih sortah pa 1,20 do 1,30 m. Nekaj več grmov po hektaru in lažji dostop mehanizacije v nasadu dobimo, če gremo na drug sistem sajenja, ki se je na Kozjanskem v določenih primerih že dobro obnesel. Po tem sistemu sadijo po dve vrsti skupaj na medvrstno širino dveh 2 m in potem široka vrsta za dostop mehanizacije ali za podkulturo v širini štirih metrov in zopet dve vrsti na dva metra in tako naprej. V tem primeru sadijo v vrsti na trikotni sistem, da grmi v vrstah ne pokrivajo in je boljša osvetlitev in zračnost. Na Kozjanskem je večje število manjših kmetij in

je dostikrat zemlja edini vir preživljanja. Zato stremimo, da zemljišča čim bolj izkoristimo in bi navedeni sistem za podkulturo v ribezu zelo odgovarjal, ker lahko v to vrsto sadijo krompir, peso in tudi jagode, kjer lahko v danem primeru položimo v to vrsto dve širini folije s štirimi vrstami jagod. Tako imamo prva leta po sajenju in tudi pozneje lep dodatni vir dohodka. Na en hektar površine bi naj po prvem ali drugem sistemu posadili 2300 do 2500 grmov ribeza.

GROBANJE IN VLAČENICE

Tej tehnologiji dajejo sosedje zelo velik poudarek in zato tudi mlade nasade manj obrezujejo. S tem ukrepom dosegajo že rodnost v dvoletnih nasadih in tudi pozneje večje donose zaradi povečane koreninskega sistema. Sadijo večinoma jeseni dvoletne sadike in iz istih prihodnje leto v avgustu pogrobajo ca. 5 cm globoko, vodoravno po eno šibo na vsako stran grma in naslednjo pomlad to šibo rahlo prigrnejo. V drugem letu po sajenju ribeza po tem sistemu ne obrezujejo in dobijo tako po celi vrsti razvejani grm z rodnimi šibami. Če iz kakršnega koli vzroka ne morejo grobati prvo leto po sajenju, lahko to naredijo drugo ali pa tretje leto po sajenju in pogrobajo enoletne mladice. Kot je že nakazano, dobijo po tem sistemu na hitro razširitev grma in korenin, kar ugodno vpliva na poprečno in boljšo rodnost. V zadnjem času pa grobajo že takoj ob sajenju, in sicer po eno mladico na vsako stran grma, kar je dalo tudi že zelo dobre rezultate. Na splošno bi se lahko reklo, da je grobanje pri črnem ribezu zelo važen ukrep in bi bilo pametno podvzeti tudi pri nas to tehnologijo, ker je dokazano, da to zelo vpliva na večje in stalne donose.

(Dalje prihodnjič)

RAZPIS

prostega delovnega mesta prodajalca v kmetijski preiskrbi Vojnik. Kandidat mora imeti šolo za prodajalce in najmanj dve leti prakse.

Osební dohodek po pravníku o delitvi osebníh dohodkov.

Kombinat Hmezad
Kooperacija Žalec

na zadružni enoti. Okvirna cena je 0,14 din za kg, s tem, da je dostava že vračunana. Apno dostavljajo s kamioni, zato morajo biti naročila za poln kamion, tj. za 7000—8000 kg.

Če pogledamo, kako tlačimo zadnja leta tla s stroji po njivah in tudi po travnikih, vidimo, da se nam struktura tal slabša. Z apnenjem bi brez večjih finančnih izdatkov lahko marsikaj izboljšali.

Še je čas, da še to zimo poapnimo nekaj najbolj zakisanih ali steptanih tal, ki jih ima vsaka kmetija.

dipl. inž. agr. Tone Pugelj

ŽIVINOZDRAVNIŠKA SLUŽBA

za februar

Od 2. 2. do 9. 2. 1974 — Florjanc Julij, dipl. vet., Braslovče, tel. 72-048.

Od 9. 2. do 16. 2. 1974 — Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407.

Od 16. 2. do 23. 2. 1974 — Sribar Edvard, dipl. vet., Šempeter, tel. 71-080.

Od 23. 2. do 2. 3. 1974 — Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201.

Od 2. 3. do 9. 3. 1974 — Florjanc Julij, dipl. vet., Braslovče, tel. 71-080.

Dežurna služba prične ob delavnikih ob 15. uri in traja do 7. zjutraj.

Ob sobotah prične dežurstvo ob 12. uri in konča v ponedeljek ob 7. uri zjutraj.

VETERINARSKA POSTAJA
ŽALEC

VEČ POZORNOSTI UPORABI MINERALNIH GNOJIL

IZGLEDA, DA SO ČASI, KO SMO GNOJILI S POCENI UMETNIMI GNOJILI, ZA NAMI VERJETNO SE BODO VSA MINERALNA GNOJILA V KRATKEM PODRAŽILI, KAJTI VELIK DEL SUROVIN UVAŽAMO PRAV IZ DRŽAV, KI SO V ZADNJEM ČASU ZELO PODRAŽILE NAFTO, Z NJO PA TUDI DRUGE SVOJE PROIZVODE.

Sedaj ni čas, da bi razpravljali, ali je podražitev umetna ali ne, izgleda pa, da se bomo morali z nastalo situacijo spoprijazniti. Slišati je, da se bodo regresji za umetna gnojila precej povečali, prav gotovo pa bo največje breme podražitev nosil potrošnik gnojil, verjetno pa bodo prevzeli del bremena tudi potrošniki kmetijskih pridelkov, če se bodo povečale cene pridelkom. Trdimo lahko, da se cene pridelkov ne bodo mogle odgovarjajoče podražiti in bo glavno breme podražitev ostalo na plečih tako družbenih kot privatnih kmetijskih proizvajalcev.

Smo pred dejstvom, da bomo morali propagirati uporabo umetnih gnojil. Zgodi pa se lahko, da zaidemo v stagnacijo pri uporabi le-teh. Zavedati se moramo dejstva, da smo Jugoslovani pri potrošnji umetnih gnojil že tako na repu v Evropi, kar pa še posebno velja za področje, ki ga pokriva »Hmezad« Žalec (izvzete so površine pod hmeljem). Obstaja bojazen, da se uporaba umetnih gnojil še zmanjša, kar bi vsekakor negativno vplivalo bodisi na ha pridelke in tudi na sam finančni rezultat pridelovalcev kmetijskih proizvodov. Najkrajši konec bo verjetno potegnili tisti, ki bo zelo omejil ali pa preveč zmanjšal uporabo umetnih gnojil. Poznano je, da je nemogoče nadomestiti umetna gnojila s hlevskim gnojem, kompostom ali z drugimi dodatki. Vsak, ki zemljo obdeluje, ve, da hlevski gnoj »gnoji« le zemljo, rastline pa gnojimo le z visoko koncentriranimi umetnimi gnojili. Brez mineralnih gnojil si dolgotrajnih in večletnih nasadov niti zamisliti ne moremo, saj moramo tu, ko pripravljamo zemljo, gnojiti založno za par let naprej.

Poznamo tudi posebne rastlinske »bolezní« zaradi pomanjkanja določenih hranil. V glavnem gnojimo z dušikom, fosforjem, kalijem in kalcijem in po določenih

znakih na posameznih rastlinah spoznamo, katerega elementa je v zemlji premalo. Tako »bolezen« lahko takoj odpravimo z gnojenjem na list — to je folijarno.

Če hočemo proizvajati več, kvalitetnejše in ceneje, potem si tega ne moremo zamisliti brez uporabe velikih količin umetnih gnojil. Kdor bo pri gnojenju »šparal«, bo kmalu obubožal. Če so pridelki majhni, ni zaslужka, obstoječa mehanizacija je manj izkoriščena, na ha travnih površin redimo manj živine itd., itd. Torej se uporabi mineranih gnojil ne moremo odreči.

Da bi pri gnojenju varčevali, bomo morali biti bolj pozorni s kakšnimi gnojili in v kakšni količini bomo gnojili na posameznih tleh in posameznih rastlin.

Celotna strokovna služba se bo morala tem problemom bolj posvetiti, posebno pozorna bo morala biti strokovna pospeševalna služba, ki dela na relaciji kombinat — individualni proizvajalci. Da bo služba uspešno opravljala svojo dokaj zahtevno nalogo, bo morala še bolj upoštevati analize zemlje, ki imajo prav ta namen, da dajo prvo orientacijo, česa najbolj primanjkuje. Najbolj gospodarno bi verjetno gnojili in dognojili v gnojili, ki vsebujejo le eno hranilo (dušik, fosfor ali kalij). V današnjem času je to skoraj nemogoče, saj bi za tako delo porabili preveč časa, prav tako pa tudi nimamo na razpolago zadostno količino teh gnojil. Največ potrebujemo dušičnih gnojil in to v glavnem za dognojevanje, kajti dušik se najhitreje izgubi, zato ga ne moremo dati v enkratni količini že v jeseni ali že na začetku vegetacije.

Že same tovarne proizvajalke umetnih gnojil, so se odločile, da že v čimvečji meri izdelujejo kompleksna — mešana gnojila, ki največkrat vsebujejo vse tri hrane (Nadaljevanje na 7. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

apnenje zemljišč apnenčev prah. Trosimo ga v jeseni in pozimi. Apnenčev prah je bela fino zmleta moka, ki vsebuje 60—90 % apna. Apno v prahu ni priporočljivo mešati z ostalimi gnojili. Lahko pa gnojimo isto leto tudi z drugimi gnojili, vendar ne istočasno. Najbolje je, da uvedemo kolobarško apnenje in da tisto leto, ko apnimo, ne gnojimo s hlevskim gnojem. Koliko naj damo apna na ha, da ne bomo delali napak, nam najbolje pove kemična analiza tal, ki ni draga in nam jo na Inštitutu za hmeljarstvo naredi hitro.

Apno v prahu lahko naročimo

Debelo hlodovino, ki jo prodajamo kar iz gozda, ker jo na naši žagi na Polzeli ne moremo razžagati, bi na »brenti« žagali sami

Gospodarjenje z gozdovi

Od bivšega okraja Celje dodeljeni gozdovi so bili pred letom 1945 v lasti manjših graščin in zasebnih, pretežno kmečkih posestnikov.

Po zakonu o agrarni reformi so postali družbena last in dodeljeni v gospodarjenje Gozdnemu gospodarstvu Celje.

Leta 1945—1956 je bivši okraj Celje dodelil vsem družbenim kmetijskim posestvom na svojem območju določeno površino raztresenih in zelo razparceliranih gozdov Gozdnega gospodarstva Celje za kritje njihovih potreb po lesu. Delitev je bila takale:

	ha
1. KZ Vransko »JERONIM«	76.0253
2. Kmetijsko posestvo Ladvova vas	65.9292
3. Kmetijsko posestvo Zovnek	50.9448
4. Kmetijsko posestvo Založe	99.5801
5. Hmeljarska šola Vrbje	63.2155
6. Kmetijsko posestvo Gotovlje	14.6827
7. Sadna plantaža Mirosan	22.2611
8. Kmetijsko posestvo Arja vas	82.1295
9. Vrtnarska šola Medlog	45.5973
10. Kmetijsko posestvo Lava	76.6865
1. Kmetijsko posestvo KZ Vojnik	49.6494
12. Kmetijsko posestvo KZ Dobrna	53.8865
Skupaj	700.5879

Površina dodeljenih gozdov se je v obdobju 1958-63 zmanjšala za 105.1681 ha in to pretežno zaradi krčenja gozdov in njihove spremembe v kmetijska zemljišča, deloma pa zaradi zamenjave s sosednjimi zasebnimi gozdovi, ki so bili izkrčeni v korist Sadne drevnice »MIRO-SAN«. Krčenje gozdov je trajalo 5 let in je bilo izvedeno na podlagi takratnih določil »DRUŽBENIH« planov SRS.

Površina gozdov kmetijskih posestev se je zmanjšala zaradi krčitve od 700.5879 ha na 595.4198 ha.

S 1. januarjem 1962. leta so se združila vsa preje navedena kmetijska posestva v eno podjetje »Kmetijski kombinat Zalec«. Novo osnovani KK Zalec je prevzel tudi vse gozdove integriranih kmetijskih posestev. Zraven pa je dokupil za arondacijo kmetijskih zemljišč več

zasebnih kmečkih posestev skupaj z gozdovi in je tako povečal površino gozdov za 299.9674 ha.

Gozdna posest KK Zalec se sestoji torej iz dodeljenih gozdov v površini od 595.4198 ha in od odkupljenih gozdov v površini 299.9674 ha, kar znaša skupaj 895.3872 ha gozdov.

Površine gozdov KK Hmezd Zalec ležijo v dveh občinah: v občini Celje 250.6483 ha in na področju občine Zalec 644.7389 ha.

Pred integracijo kmetijskih posestev je imelo kmetijsko posestvo »LAVA« v najemu žago polnojarmenik od pokojnega Cank Lenarta v Višnji vasi. Na tej žagi so razrezovali iglavce lastnega lesa, posekanega v dodeljenih gozdovih na celjskem področju, kakor opravljali tudi uslužnostni razrez lesa za tamkajšnje okolice. Na žagi je bilo letno razžagano ca. 600 do 800 m lesa. Zaposleni pa so bili redno le 4 delavci.

Vse do ustanovitve K Zalec od 1. januarja 1962 pa do 31. 12. 1963 so posamezni obrati KK Zalec eksploatirali in gojili gozdove s svojo delovno silo pod vodstvom gozdarskega osebjja KK Zalec. S posekanim lesom so do tedaj tudi sami razpolagali in vodili materialno evidenco o prodaji in o lastni porabi lesa.

Ker obrati KK Zalec niso imeli za sečnjo lesa, kakor tudi za gozdnogojitvena dela potrebne strokovne delovne sile, smo v drugem polletju 1963 formirali pri Upravi Kombinata posebno sekaško skupino, ki smo jo opremili s takrat modernimi motornimi žagami znamke »JOBI«, kakor tudi z ostali morodjem.

1. januarjem 1964 je bil pri Kombinat Zalec formiran obrat gozdarstvo s samostojnim obračunom. Obrat gozdarstvo je vodil celotno gozdarsko dejavnost in primarno predelavo lesa na žagi v Višnji vasi.

Po priključitvi Kmetijske zadruge »Savinjska dolina« in Kmetijske poslovne zveze Celje smo pridobili od KZ Braslovče žago venecialko v Preserjih. Od Kmetijske poslovne zveze Celje KZ Dobrna pa se je h Kombinat — obratu gozdarstvo priključilo še 53.8866 ha gozdov.

Aprila 1964 je Kombinat — Obrat Gozdarstvo odkupil od LIK Savinja Celje žago polnojarmenik na Polzela v vrednosti 43.000 din z vsemi premičninami in nepremičninami. Ob odkupu žage na Polzeli smo sprejeli v delovno razmerje tudi delavce, ki so bili zaposleni pri »GARANTU« Polzela na žagarskem obratu na žagi Polzela.

Po odkupu žage Polzela smo ukinili obratovanje žage v zakupu v Višnji vasi, dočim je žaga venecialka v Preserjih še nadalje uslužnostno razrezovala vse do leta 1967.

Ob odkupu žage na Polzeli je bil od strani občine Zalec opravljen inšpekcijski pregled zaradi obratovnega dovoljenja žage polnojarmenik.

V letu 1966 je bila dokončno zgrajena logarnica, ki služi DE Gozdarstvo za pisarniške prostore in za skladišče drobnega inventarja.

UREJANJE GOZDOV

V letu 1966 so izgubili veljavnost ureditveni načrti za vse dodeljene družbene gozdove in tako je obrat gozdarstvo že v letu 1966 pristopil k ponovnemu urejanju gozdov (taksaciji). V letu 1967 so bili sestavljeni novi ureditveni načrti za gospodarsko enoto Zalec, ki so bili potrjeni od Republiškega sekretariata za gospodarstvo Ljubljana in so veljavni od 1. 1. 1967 do 31. 12. 1976.

Ureditveni načrti za področje občine Zalec in Celje imajo naslednji letni sečni etat: iglavci 1.498 bruto m³, listavci 1.462 bruto m³, skupaj 2.960 bruto m³. Določen obseg sečnje po ureditvenem načrtu zagotavlja popolno oskrbo z lesom za DE KK Hmezd Zalec in utrjuje ekonomski položaj DE Gozdarstvo.

Ureditveni načrt določa za razdobje 1967—1976 pa tudi naslednja gozdna gojitvena dela: priprava tal za pogozdovanje 3.80 ha, pogozdovanje 17.28 ha, priprava tal za naravno pomlajevanje 12.96 ha, žetev plevela v kulturah 51.06 ha, čiščenje gošč 92.75 ha in drobno redčenje 54.04 ha. Skupaj torej 231.89 ha.

Sredstva potrebna za izvršitev določenih gojitvenih del se financirajo iz amortizacije gozdov, od ocenjene in ugotovljene vrednosti gozdov. Ta vrednost znaša 4.310.556 din in letna amortizacija 1 % od vrednosti gozdov znaša 43.105 din. (Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 6. strani)

nilne komponente. S tem olajšujejo delo kmetijskim proizvajalcem in strokovno navajajo potrošnike gnojil, da uporabljajo gnojila namensko, za posamezno kulturo posebno gnojilo. Strokovnjaki so v teh tovarnah dolga leta proučevali, katera hranila posamezne rastline najbolj potrebujejo, v kaki kemijski obliki so rastlinam najbolj dostopna, kaj ustreza posameznim zemljiškim kompleksom, ki jih oskrbujejo te tovarne. Na podlagi raziskovanj in dolgoletnih poizkusov so sestavili določena mešana gnojila za travnike, posamezne njivske kulture, dolgoletne nasade, za vinograde, za vrtnine, za parke itd.

Ta raziskovanja še niso končana, saj se vedno najdejo boljše mešanice, ki dajajo še boljše rezultate. V dani situaciji bo potrebno najprej dobro spoznati zemljišča s pomočjo kemijskih

analiz in še bolje spoznati potrebe rastlin, ki jih nameravamo gnojiti na teh zemljiščih. Več bomo morali vedeti tudi o samih gnojilih in njihovih posebnostih. Če bomo vse to upoštevali, bomo s pametno uporabo gnojil lahko nadomestili večje izdatke, ki jih bomo z nabavo gnojil imeli.

Paziti bomo morali, da bodo relacije dobave umetnih gnojil čim krajše in čim cenejše. Ekonomska distribucija nam lahko prihrani marsikateri izgubljeni dinar. Iskati je treba najkrajšo relacijo na poti od proizvajalca do potrošnika.

V bodoče bo potrebno več preučevanja in posvetovanja katero gnojilo naj rabimo za določeno zemljo na določenih kulturah. Če bomo vse to upoštevali, se nam ni treba bati, da bi pridelki padli in da ne bi iztržili iz zemlje željene dohodka.

RO

KOMBINAT HMEZAD

Kooperacija Zalec

razpisuje po sklepu sveta DE

JAVNO LICITACIJO

za prodajo rabljenih strojev, priključkov in ostalih rabljenih osnovnih sredstev.

Seznam in izklicne cene sredstev za prodajo je izobešen na ZE Trnava.

Licitacija bo v petek, 15. februarja 1974 ob 8. uri na ZE Trnava.

Interesenti, ki se želijo udeležiti licitacije, morajo pred pričetkom licitacije položiti 10 % varščine od izklicne cene predmeta, ki ga želijo licitirati.

TOZD Kooperacija Zalec

(Nadaljevanje s 7. strani)

GOZDOVI NA ŠMARSKEM

Po sklepu centralnega delavskega sveta je DE Gozdarstvo Polzela prevzela v upravljanje gozdove bivšega KK Šmarje pri Jelšah spomladi leta 1970. Za te gozdove, ki jih je 259 ha, so potekli ureditveni načrti že leta 1968, zaradi tega smo po zakonu o gozdovih morali takoj pristopiti k taksaciji in sestavi novega ureditvenega načrta. Ob primopredaji teh gozdov je bilo na terenu ugotovljeno, da je bivši KK Šmarje v zimskih mesecih 1970 posekal skupaj 787 m³ lesa: od tega je bilo strokovno odkazanega 381 m³ lesa, dočim je bilo brez odkazila posekanega 406 m³. Na vseh sečiščih je bil ugotovljen gozdni nered. Ureditveni načrt pa je bil brez evidence sečenj in gozdno gojitvenih del.

V letu 1971 je bil sestavljen nov ureditveni načrt za gozdove Kmetijstvo Šmarje. Veljal bo od 1. 1. 1971 do 31. 12. 1980. Ureditveni načrt predvideva naslednji obseg sečnje: 520 m³ iglavcev oziroma 52 m³ letno, 8200 m³ listavcev oziroma 820 m³ letno. Desetletni obseg gojitvenih del pa obsega skupaj 120,41 ha oziroma letno 12,04 ha. Vrednost teh gozdov 259 ha znaša 1.223.701 din in 1 % od vrednosti gozdov znaša letno 12.237 din.

RAZGOVOR

z dolgoletnim upravnikom Gozdarstva Lovrom Ogrisom ob odhodu v pokoj.

— Lovro, kdaj in kako ste začeli?

— Začel sem pred dvanajstimi leti kot ustanovitelj in upravnik novega obrata Gozdarstvo Polzela. Potrebno je bilo veliko truda, da smo postavili obrat na noge, uredili gozdove, zbrali ljudi in pričeli s sečnjo lesa, pogozdovanjem in čiščenjem.

— Kaj štejete med uspehe svojega dela?

— Mislim, da je velik uspeh, ko smo leta 1964 le dobili žago na Polzeli in skupno skladišče lesa, ki je prej ležal vsepovsod. Sadili, obnavljali, gojili smo veliko. Sadeve našega dela pa bodo sekali

zanamci. Tako je pač v gozdarstvu. Zato odhajam v pokoj s prijetnim občutkom, da sem kot gozdar poskrbel za razvoj gozdarstva. Gozdove bom še vedno obiskoval, ker brez njih ne morem. Namesto gozdarskega orodja me bo po gozdovih spremljala puška.

— Akcija, ki ni uspela?

— Pred leti smo dali predlog za arondacijo gozdov GG Celje, da bi imeli koncentrirane gozdove na območju občine Zalec, mi pa bi dali gozdove GG v občini Celje. To bi bilo za nas in GG Celje pozitivno, a pomen bi izgubil gozdni obrat Zalec. Ta akcija nam ni uspela, še odgovorili nam niso.

— Lovro, želim vam še obilo uspešnih in zdravih let!

Vy

V 1971. in 1972 letu je eksploatacijo in gojitvena dela opravljala DE Gozdarstvo Polzela v lastni režiji in razpolagala z vsemi gozdnimi asortimenti. Po sklepu centralnega delavskega sveta podjetja po smo ob zaključku poslovnega leta oziroma zaključnega računa morali ves dohodek oziroma č. d. prenesti v dobro DE Kmetijstvo Šmarje.

Od 1. januarja 1973 DE Kmetijstvo Šmarje opravlja vso eksploatacijo in gozdno gojitvena dela v lastni režiji in sama razpolaga in prodaja gozdne sortimente na šmarskem področju. DE Gozdarstvo pa po sklenjeni pogodbi opravlja za DE Kmetijstvo strokovno gozdarsko službo pri eksploataciji, gozdno gojitvenih delih ter kontroli gozdov.

ŽAGA NA POLZELI OESTALA

V oktobru 1973 je katastrofalna poplava in narastla Savinja med drugim odnesla tudi glavni jez v Podvinu, kar je imelo za posledico, da je ostala Struga skozi Polzelo brez vode. Žaga DE Gozdarstva pa je stala vse do 16. decembra 1973. Med tem časom smo bili prikrajšani za ca. 400 m³ žaganega lesa in bi sicer lahko s to prodajo žaganega lesa ustvarili najmanj še 320.000,00 din dohodka. Za izpad te proizvodnje je v glavnem kriva poplava, na drugi strani pa delno tudi Strojna postaja Zalec, ki je opravljala preusmeritev od vodnega pogona na električni pogon skrajno neorganizirano. Ob dobri organizaciji dela bi lahko spravili žago v pogon najkasneje v 14 dneh, tako pa je trajalo delo skoraj tri mesece.

VSEBINA NAŠIH IZPLACILNIH KUVERT SE JE POVEČALA

ODBOR ZA POSLOVNE ZADEVE KOMBINATA JE NA SVOJI 36. SEJI 13. 12. 1973 SPREJEL SKLEP, DA SE OD 16. 12. 1973 POVEČA VREDNOST TOČKE OD 5,50 NA 5,90 DIN. NAŠI OSEBNI DOHODKI SE BODO TAKO ŽE OD IZPLACILA KONEC JANUARJA DALJE POVEČALI ZA 5,4 % TO POVEČANJE OSEBNIH DOHODKOV PA SE NE USTREZA NARASČANJU ŽIVLJENJSKIH STROŠKOV. TEGA SE JE ZAVEDAL TUDI POSLOVNI ODBOR, KI JE ŽE NA ISTI SEJI SPREJEL SKLEP, DA SE V GOSPODARSKI NAČRT ZA LETO 1974 VNESE VREDNOST TOČKE 6,20 DIN IN DA SE IZDELA NOVA METODOLOGIJA ZA DOLOČANJE OBRAČUNSKIH OSNOV.

T. G.

Transport lesa s skladišča na žago na Polzeli

ORGANIZACIJSKA STRUKTURA

Kot je že omenjeno, je DE Gozdarstvo do konca leta 1972 delovala kot samostojna delovna enota kmetijskega kombinata »Hmezad« Zalec. Zaradi manjšega obsega proizvodnje in racionalnejšega poslovanja, se je kolektiv enote odločil, da se glede na potrebno formiranje TOZD priključi kot delovna enota k TOZD Kmetijstvo Zalec. Organizacijsko se deli enota na: — PE (poslovna enota) Gozd, PE (poslovna enota žaga) Žaga. Poslovna enota Gozd pa je deljena še na obračunski enoti »eksploatacijo gozdov in obračunsko enoto gozdnogojitvena dela.

REALIZACIJ UREDITVENEGA NAČRTA ZA DELOVNO ENOTO GOZDARSTVO
GOZDNO GOJITVENA DELA ZA OBDOBJE 1. 1. 1967 DO 31. 12. 1976:

Vrsta dela	Po ured. načrtu 10 let	Realizirano 7 let	Ostanek za 3 leta
Priprava tal	3,80 ha	3,33 ha	0,47 ha
Pogozdovanje	17,28 ha	9,54 ha	7,74 ha
Žetev plevla	51,06 ha	53,85 ha	—
Čiščenje gošč	92,75 ha	72,67 ha	20,08 ha
Rahljanje — redčenje	54,04 ha	5,55 ha	48,49 ha
Skupaj	218,93 ha	144,94 ha	76,78 ha

EKSPLOATACIJA GOZDOV

Po 10-letnem ured. načrtu	Realizirano v 7 letih	Ostanek za 3 leta
Iglavci	14.977 m ³	11.088 m ³
Listavci	14.621 m ³	8.864 m ³
Skupaj	29.598 m³	19.952 m³

OSTANEK SEČNJE ZA LETO 1974, 1975 IN 1976

Vrsta lesa	Ostanek sečnje	Izredni donos	Skupaj m ³
Iglavci v 3 letih	3.889 m ³	1.968 m ³	5.857 m ³
Listavci	5.557 m ³	735 m ³	6.492 m ³
Skupaj	9.446 m³	2.703 m³	12.149 m³

REALIZACIJA SEČNJE IN GOZDNO GOJITVENIH DEL V CASU 1962-1966

Vrsta del

Sečnja v gozdu Koštomaj 1963-70 leta iglavcev 1.493 m³ in 150 m³ listavcev = 1.643 m³.
Celje—Zalec

Pogozdovanje 9,75 ha, žetev 21,75 ha, čiščenje 29,65 ha. Skupno = 61,15 ha.

Posekano v lastnih gozdovih 1962 do vključno 1966:
Iglavci 5.121 m³, listavci 4.401 m³. Skupaj 9.522 m³.

Na področju DE Kmetijstvo Šmarje
Priprava tal za pogozdovanje 3,00 ha, pogozdovanje 4,40 ha, žetev plevla 21,30 ha, čiščenje 5,40 ha. Skupaj 31,10 ha.

Sečnja v času 1970 do 1974 je realizirana

	iglavci	listavci	skupaj m ³
10-letni sečni plan	525 m ³	8.200 m ³	8.725 m ³
Realizirano v 3 letih	120 m ³	1.897 m ³	2.017 m ³
Ostane za 7 let sečnje	405 m ³	6.303 m ³	6.708 m ³

Na žagi Višnja vas, Preserje in na žagi Polzela je bilo v času od leta 1962 do vključno leta 1973 razžagano lastnega in tujega razreza 18.750 m³ iglavcev in listavcev.

Urejanje varstva pri delu v OZD po novi ustavni ureditvi

Ustavno podlago za novo pravno urejanje varstva pri delu so dali zvezni in republiški ustavni amandmaji, ki so bili sprejeti že 1971. leta.

Tako po 2. točki XXX. zveznega ustavnega dopolnila, federacija po svojih organih upravljanja ureja temeljne pravice delovnih ljudi v združenem delu, s katerimi je zagotovljen njihov, po ustavi določen položaj v samoupravnih in družbenoekonomskih odnosih, kakor temeljne pravice organizacij združenega dela in interesnih družbenopolitičnih in drugih skupnostih.

Po 2. točki XLIII. ustavnega dopolnila k republiški ustavi SR Slovenije, pa sprejema republika zakone, ki urejajo medsebojna razmerja pri delu, zaposlovanje in varstvo pri delu.

Na podlagi teh ustavnih izhodišč je bil že sprejet zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu (Ur. list SFRJ, št. 22/73), ki ima posebno točko št. 5 o varstvu pri delu v II. poglavju, ki govori o temeljnih pravicah in obveznostih delavcev. V tej točki je zlasti pomemben 39. člen, ki govori, da ima delavec pravico do varstva pri delu in da so delavci dolžni v temeljnih organizacijah združenega dela zagotoviti predpisano varstvo pri delu. Druga določila te točke se nanašajo predvsem na vprašanje razporejanja delavca na delovna mesta, na varstvo delavcev med nočnim delom in delom, ki traja dalj časa kot polni delovni čas. Zakon ima še posebno točko 4, ki govori o varstvu žena, mladine in invalidov.

Po ustavnih zakonih za izvedbo ustavnih dopolnil so republike dolžne, da izdelajo nove zakone o varstvu pri delu. Tako je že izdelan osnutek oziroma predlog republiškega zakona o varstvu pri delu SR Slovenije z dne 11. 1. 1974. (Kazenske določbe tega osnutka smo objavili že v zadnji številki Hmeljarja).

Za konstituiranje organizacij združenega dela je z vidika varnosti pri delu pomemben tudi 8. člen zakona o konstituiranju organizacij združenega dela in njihovem vpisu v sodni register (Ur. list SFRJ, št. 22/73). Ta določa, da mora vsaka organizacija združenega dela, obravnavati in sprejeti elaborat o družbenoekonomski upravičenosti njene ustanovitve, katerega sestavni del so tudi podatki o pogojih za delo in življenje delavcev v delovni organizaciji zlasti z vidika varstva pri delu.

Po 6. točki XXI. zveznega ustavnega dopolnila lahko delavci v organizaciji združenega dela družbenih dejavnosti in uporabniki njihovih storitev ustanavljajo samoupravne interesne skupnosti in določajo s samoupravnimi sporazumi in pogodbami medsebojna razmerja, pravice in obveznosti. Vsi osnutki in predlogi republiških zakonov o varstvu pri delu predvidevajo ustanavljanje interesnih skupnosti za varstvo pri delu, ki bodo v smislu XXIII. zveznega ustavnega dopolnila sklepale samoupravne sporazume s področja varstva pri delu z inte-

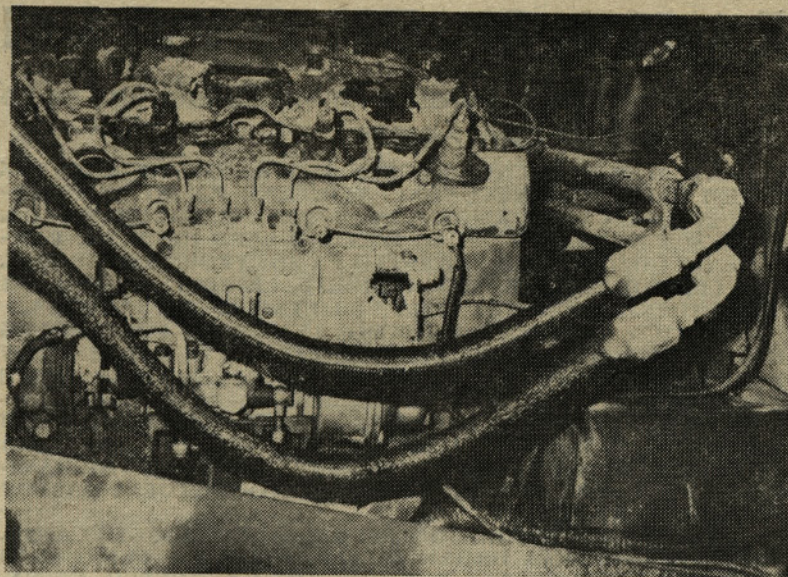
resnimi skupnostmi s področja zdravstvenega zavarovanja, invalidskega in pokojninskega zavarovanja, gospodarskimi zbornicami, sindikati, organizacijami varnostnih inženirjev ter drugimi zainteresiranimi organizacijami.

Ustavna dopolnila še posebej pa zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu prinašajo določene novosti pri internem urejanju medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu na sploh in posebej za varstvo pri delu. Med takšne novosti je treba zlasti šteti, da pravice in obveznosti iz medsebojnih razmerij v združenem delu urejajo in uresničujejo delavci neposredno in enakopravno v temeljnih organizacijah združenega dela s samoupravnimi sporazumi.

Na takšnih izhodiščih temeljita zlasti 4. in 7. člen ZMRD. Po 4. členu tega zakona delavci v temeljni organizaciji združenega dela urejajo varstvo delavcev pri delu kot tudi posebno varstvo žena, mladine in invalidov. Te pravice in obveznosti iz varstva pri delu se lahko uredijo v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih v združenem delu, ki ureja vsa razmerja iz združenega dela ali pa lahko s posebnim samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih v združenem delu. Sodimo, da je umestno, da imajo večje temeljne organizacije združenega dela celo poseben samoupravni sporazum o varstvu pri delu, kar izrecno nakazuje osnutek novega republiškega zakona o varstvu pri delu. Tako bi bil izhodiščni samoupravni akt iz področja varstva pri delu prav ta samoupravni sporazum o varstvu pri delu, ki bi v celoti urejal to materijo in bi kazalo razmisliti le, kaj bi kazalo urediti skupnega na nivoju celotne delovne organizacije s samoupravnim sporazumom o združevanju ali posebnim samoupravnim sporazumom kot to predvideva 7. člen ZMRD in kaj bi kazalo prepustiti glede načina uresničevanja posameznih pravic in obveznosti s splošnim aktom v temeljni organizaciji skladno s sporazumom o varstvu pri delu.

Med zadeve skupnega pomena s področja varstva pri delu, bi urejali na nivoju organizacije ZD, ki bi bile predvsem organizacija varstva pri delu, varstveni ukrepi, načini seznanjanja in poučevanja delavcev na področju varstva pri delu za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu, temeljne dolžnosti in pravice vodilnih delavcev glede varstva pri delu, splošne določbe o službi za varstvo pri delu, temeljne pravice in dolžnosti delavcev v razmerju do varstva pri delu, temeljne določbe o programiranju in planiranju varstva pri delu in zagotavljanje sredstev za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu, temeljne določbe o vzgoji in izobraževanju na področju varstva pri delu in druga vprašanja, ki so pomembna za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu.

Način uresničevanja posameznih pravic sodimo, da bi lahko urejal že sam samoupravni sporazum o varstvu pri delu, lahko

Neuspešno gašenje — motor buldozerja je zgorel

pa so tudi nekatere zadeve predmet posebnega pravilnika o varstvu pri delu, ki bi tudi urejal način uresničevanja posameznih pravic in obveznosti iz medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu. V takšne pravilnike bi sodila predvsem izvedba organizacije varstva pri delu, razni varstveni normativi, ukrepi, varstvena osebna sredstva in tudi uveljavljanje posebnega varstva žena, mladine in invalidov.

Splošni samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih v združenem delu bo kljub posebnemu samoupravnemu sporazumu o varstvu pri delu lahko urejeval zlasti nekatera vprašanja v zvezi z varstvom pri delu, še tista, ki so predmet ZMRD in ki se nanašajo na razporejanje delavcev, na nočno delo in delo nad polnim delovnim časom kot tudi posebno varstvo žena, mladine in invalidov. Nadalje bi ta sporazum lahko urejal tudi odgovornost za kršitev dolžnosti delavcev in še posebej vodilnih delavcev v zvezi z varstvom pri delu in nujno, ukrepe za kršitev teh dolžnosti.

V smislu 4. člena ZMRD so temeljne organizacije združenega dela dolžne v samoupravnih sporazumih urediti sistemizacijo delovnih mest, kjer morajo biti našteje dolžnosti in obveznosti ter odgovornosti delavcev v zvezi z varstvom pri delu.

TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA SO DOLŽNE PROGRAMIRATI UKREPE VARSTVA PRI DELU, KOT JE TO DOSLEJ NA NIVOJU DELOVNE ORGANIZACIJE. Temeljne organizacije združenega dela so same najbolj pristojne, da

se odločijo glede razporeditve celotne materije s področja varstva pri delu po samoupravnih sporazumih in drugih splošnih aktih, pri čemer bi morale izhajati iz tega, DA JE TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA TISTA TEMELJNA ENOTA, KI BO TEŽIŠČE UREJANJA VARSTVA PRI DELU.

Čeprav smo sprejeli samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu v skladu z določbami ZMRD, toda celotno materijo s področja varstva pri delu nismo mogli urediti, ker še ni sprejet ustrezn republiški zakon. Po sprejetju tega zakona pa bomo morali uskladiti sedanje samoupravne materije s tega področja z novo bodočo republiško zakonodajo.

V kolikor organizacija združenega dela ne bo sprejela ustrezne ureditve pravic in obveznosti iz združenega dela, so po 72. členu ZMRD že predvidene denarne kazni za prekršek, ki ga plača temeljna organizacija združenega dela oziroma odgovorne osebe teh organizacij. Podobne določbe bodo prišle tudi v republiški zakon o varstvu pri delu glede samoupravne ureditve te materije v ustreznem roku.

Republiški zakon ne bo uredil celotne materije s področja varstva pri delu, ki je danes razdrobljena po številnih posebnih pravilnikih, ki urejajo varstvo pri delu po posameznih dejavnostih oziroma posameznih vrst del in bodo ti pravilniki dokler ne bodo zamenjani z drugimi ostali v veljavi še naprej.

Za službo varstva pri delu
Janko Zupanek

Hmelja kot še ne

Do srede lanskega decembra so v Zahodni Nemčiji prevzeli 371.689 q (q = 100 kg) hmelja. Tako so z lanko letino dosegli svoj rekord tega stoletja z 32 % celotnega svetovnega pridelka. Kako hitro so sadili nove nasade in kako so jim rasli pridelki, pove podatki, da so v zadnjih osmih letih pridelke več kot podvojili. Visok pridelek pa spremlja znatno upadanje cen, ki je predvsem prizadelo hmeljarje, ki niso imeli sklenjenih pogodb. Rani in manj kvalitetni hmelj so prodali le po 3 DM za kilogram, boljše

aromatične sorte pa do 5 DM za kg. Kljub visokim hektarskim donosom, pravijo, cene zdaleč ne krijejo pridelovalnih stroškov, zato bodo usmerili prodajo v druge evropske in prekomorske države. (Brauwelt, 28. 12. 73)

NESREČA

Na žagi DE Gozdarstvo na Polzeli je pri žaganju desk cirkular odrezal Ivanu Vodovniku tretjino prstanca na desni roki.

II. AGROSKI BO LETOS NA MALI KOPI

Letošnji prireditelj Koroške kmetijske zadruge se že vneto pripravlja na II. Agroski.

DATUM SE NI TOČNO DOLOČEN, KER SO SNEŽNE RAZMERE V TEM CASU ZELO NEUGODNE, VERJETNO PA BO TO PRIJATELJSKO SREČANJE KMETIJCEV V PRVI POLOVICI MARCA. SMUČIŠČA NA MALI KOPI SO IZREDNO LEPO UREJENA, TAMKAJŠNJE GOZDNO GOSPODARSTVO PA JIH VZORNO OSKRBUJE. KER LEŽI TEREN NA SAMEM POHORJU, PRIREDITELJ UPA, DA MU LETOŠNJA MUHASTA ZIMA VERJETNO NE BO ZAGODLA.

PRAVICO NASTOPA NA TEKMOVANJU BODO IMELI POLEG REDNIH USLUŽBENCEV KMETIJSKIH ZADRUG IN KOMBINATOV TUDI NJIHOVI KOOPERANTI IN OŽJI SVOJCI (SINOVI IN HCERE KOOPERANTOV). KER SE JE SMUČARSKA EKIPA NASEGA KOMBINATA NA I. AGROSKIJU DOBRO IZKAZALA (V SKUPNEM PLASMANU JE DOSEGLA I. MESTO), JE ZAŽELENO, DA SE ZA OMENJENO TEKMOVANJE VSI SMUČARJI SOLIDNO PRIPRAVIJO, SAJ MORAMO BRANITI LANSKO LETO OSVOJENI NASLOV EKIPNEGA PRVAKA.

PRAV JE, DA TRENIRAJO TUDI VSI LJUBITELJI SMUCANJA, SAJ BO SINDIKALNA ORGANIZACIJA IZVEDLA V FEBRUARJU PRVENSTVO KOMBINATA V SMUCANJU NA GOLTEH IN TAKRAT BO SESTAVLJENA TUDI REPREZENTANCA ZA II. AGROSKI.

PREPRIČANI SMO, DA BODO LJUBITELJI SMUCANJA IZKORISČALI UGODNOSTI, KI JIH NUDI KOMBINAT ZA SMUCANJE NA GOLTEH.

TOČEN DATUM TEKMOVANJA BOMO DOLOČILI TAKOJ, KO SE BODO UREDILE SNEŽNE RAZMERE. O VSEM VAS BOMO OBVESTILI PRAVOČASNO.

RO

Jože Benčina tik po startu za lanski I. AGROSKI na Golteh

SEMINAR ZA KMETIJSKO-GOSPODINJSKE POSPEŠEVALKE

Lani decembra je organiziral Center za pospeševanje kmetijstva tridnevni seminar za kmetijsko-gospodinjske pospeševalke.

Seminar je bil v prostorih Kmetijskega inštituta Slovenije v Ljubljani. Predavali so priznani strokovnjaki tega inštituta in Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva. Teme z zdravstvenega področja pa sta obdelala priznana ljubljanska zdravnika dr. Ragoci in prof. dr. Milohnoja.

Prvi dan se je zbralo v prostorih Kmetijskega inštituta 14 tovarišic iz vse Slovenije. Poslušale so predavanja o pomenu prehrane za zdravje, o živilih in higieni okolja. Vse so z velikim zanimanjem sledile predavanjem, kar se je še posebno pokazalo v diskusiji, ki se je zvečer nadaljevala daleč čez predvideni čas. Tako živega zanimanja za kmetijsko problematiko so bili veseli predava-

telji, še bolj pa strokovnjaki Kmetijskega inštituta.

Naslednji dan smo se zbrale v Centralnem zavodu za napredek gospodinjstva. Z veseljem smo ugotovile, da se nas je zbralo več kot prvi dan. Tu še zlasti velja pozdraviti pobudo kmečkih žena iz Prekmurja, ki so same zbrale denar po vasi in poslale na to predavanje šest kmečkih žena. Te jim bodo potem ob dolgih zimskih večerih posredovale znanje, ki so si ga pridobile na predavanju. Mnenje vseh je bilo, da je ta zamisel res vredna pohvale.

ZMRZOVALNE SKRINJE

Tema drugega dneva seminarja, »Zmrzovanje živil v gospodinjstvu s praktično demonstracijo«, je bila res zelo zanimiva in koristna. Saj vsi vemo, da so si v zadnjem letu zmrzovalne skrinje naše pot

v skoraj vsa kmečka gospodinjstva. Vendar se tu velikokrat dogajajo velike napake, prav zaradi neznanja gospodinj. Namesto, da bi bil zmrzovalnik v pomoč našim gospodinjam, jim velikokrat naredi nemalo skrbi.

Ing. Japelj iz LTH nas je najprej seznanil z zgradbo skrinje. Posebno se je ustavil pri priključitvi skrinje. Nujno je, da priključimo skrinjo na šuko vtičnico, le tako se lahko izognemo nevarnosti, morda celo smrti. Ing. Japelj je poudaril, da bo le ob pravilnem ravnanju s skrinjo le-ta naš prijatelj in zaveznik. Tovarne proizvajajo skrinje različnih prostornin, in to: 200, 300 in 380 litrov, ki ustvarjajo najnižjo temperaturo — 36° C. V skrinjah lahko ohranimo meso, sadje in zelenjavo tudi do eno leto. Tako lahko prese- netimo prijatelje in znance poleti in pozimi tudi z nesezonskimi živili. Vendar moramo paziti, da vlagamo v skrinjo samo sveža in kvalitetna živila, ki morajo biti natančno očiščena. Pri tem pa moramo paziti, da embaliramo take količine živil, ki jih lahko naenkrat uporabimo. Na zavitke zabeležimo vrsto živila, težo in datum pakiranja. Pri pakiranju moramo še posebno paziti, da je meso vedno ohlajeno in očiščeno. Zelenjavo je potrebno dobro očistiti, razrezati in jo nato blanširati (3—4 minute jo kuhamo v kropu, nato pa jo ohladimo pod tekočo mrzlo vodo), potem pa jo dobro osušimo. Tudi očiščeno sadje posujemo s sladkorjem ali pa ga polijemo s sladkorno raztopino. Zaloge živil si pripravljamo v času, ko imamo ta živila v izobilju. Vendar moramo paziti, da bomo pripravljali dosledno in skrbno. Prav tako si lahko takrat, ko imamo več časa pripravimo zaloge peciva, potic, cmokov — za čas, ko bomo imeli veliko delo. To velja še zlasti na kmetijah za poletni čas, ko gospodinj velikokrat primanjkuje časa za pripravo obrokov hrane. Tu velja še opozoriti, da je meso v zmrzovalni skrinji za 1/4 mehkejše in tudi prej kuhano.

Pri zmrzovanju velja pravilo, da zmrzujemo tista živila, ki tudi v prirodi dobro prenesejo mraz. Le taka živila pri zmrzovanju ne izgube barve, vonja in okusa. Le pravilno pripravljena živila bodo obdržala precejšnjo količino vitamina, zlasti še C. Velikega pomena pri pripravi živil je tudi embalažni material. Uporabljamo le polietilenske vrečke, celofan, alufolijo, alu-posodo, pergament, nizkotlačni polietilen, za kosti, rebra in podobno pa uporabljamo plastične škatle. Polivinil kot embalaža ni priporočljiv, ker maščoba spremeni kemični sestav vrečke in se tako tvorijo strupene snovi. Zato je pri nakupu vrečk potrebno zahtevati tiste, ki imajo označbo »za hladilno skrinjo«.

Navedla sem le nekaj splošnih napotkov o ravnanju z hladilno skrinjo. Marsikaj koristnega smo še slišale in videle v Ljubljani. Predvsem pa smo bile vse presenečene nad pozornostjo ljubljanskega Mercatorja, ki nam je za praktični prikaz zmrzovanja in potem za degustacijo poklonil veliko živil.

STORIMO VEČ ZA KMEČKO ZENO

Zadnji dan seminarja pa nam je dr. Simonitičeva obširno spregovorila o zdravstveni zaščiti žene in otroka. Poudarila je, da je

ženska na deželi še posebno ogrožena zaradi težkega dela. Ženska je že nasploš ogrožena zaradi svojih fizioloških funkcij, zato je še na mnogih področjih premalo storjenega, da bi zaščitili našo ženo vsaj v primeru nosečnosti. V zadnjih letih se stanje na vasi sicer izboljšuje, vendar še ni doseglo zaželenih mej. Ceprav danes hodi veliko številno nosečnic na redne kontrolne preglede, 95 % rodi v porodnišnici, precej pa jih hodi tudi potem na kontrolo. Vendar z vsem tem nismo zadovoljni. Želimo, da bi bile prav vse kmečke žene pod zdravstveno kontrolo, prav tako vsi otroci. Kajti veliko lažje je bolezen preprečevati, kot jo zdraviti. Prav tako bi morali našim kmečkim ženam čim bolj približati kontracepcijo in s tem planirano načrtovanje družine.

PRVE LASTOVKE — BODO PRINESLE POMLAD?

Zadnja tema seminarja je bila »Organizacija in delo med kmečkimi ženami v okviru pospeševalne službe«. O tem nam je spregovorila ing. Tončka Berlič. Razvoj naših kmečkih domov mora doživeti intenzivne spremembe. Pri tem pa ima dohodek kmetije zelo pomembno vlogo. Kmečka žena ima danes status proizvajalke, saj danes sloni na ženskih rokah 60 % kmetij, zato jo moramo neprestano izobraževati. Pomagati ji moramo spremeniti podobo doma in ji tako olajšati delo. Potrebno jo je izobraževati na gospodinjstvi in kmetijski strani. Zato bodo morale imeti pospeševalke stalne kontakte z ženami na vasi. V ta namen so na Kmetijskem inštitutu v Ljubljani že sestavili program za izobraževanje kmečkih žena v letu 1973/74. Potrebno bo skupaj s Kombinatom narediti programe izobraževanja, seveda pa bo velikega pomena tudi sodelovanje s Kmetijskim inštitutom. Poskrbeti bo potrebno, da slovenski dom, zibelka našega življenja, zopet stopi na trdna tla.

Direktor Kmetijskega inštituta je ob zaključku seminarja dejal, da je zelo počaščen in vesel, da se je prvič po vojni zbralo toliko žensk, ki so pripravljene delati na tem področju. Poudaril je še, da se moramo zavedati, da naše delo ne bo lahko, vendar bo hvaležno. Rekel je, da izgledamo kot prve lastovke na tem področju, za katere pa upa, da bodo prinesle pomlad na kmetijskem področju izobraževanja žena in deklet na vasi.

Hitro so minili trije dnevi in že smo se morale posloviti. Želja vseh pa je bila, da se kmalu srečamo na podobnem seminarju. Ing. Bokša je ob slovesu dejala, da je s tem seminarjem krepko zaorana ledina na tem področju in da bo tudi delo na tem področju sedaj hitreje steklo.

IVANA

OGLASA

Prodajam dobro ohranjeno hmeljsko sušilnico (9 m²) sistema Lorber.

Martin Ribič,
Latkova vas 6,
Prebold

Prodajam večje število dobro ohranjenih hmeljev.

Kati Kupec,
Gornja vas 4,
Prebold

IGNACU V SPOMIN

Kot je tiho živel, tako se je SOBOČAN IGNAC tudi tiho poslovil od nas. Ni mu bilo dano, da bi dočakal novoletne praznike, niti svojega 50. leta.

Smisel Ignacovega življenja je bilo delo in družina.

Ves čas je bil kmetijski delavec — živinorejec, do prihoda na Mirošan 1966. leta. Služboval je v Kočevju, Postojni, Vrbju. Povsod so ga imeli radi, ker je poleg dolžnosti čutil veselje do kmetijskega dela. Se zadnji dan pred smrtjo je obrezoval drevje do noči, češ danes moram dokončati vrsto. Med sodelavci in sosedi je bil priljubljen, ker je bil vedno voljan pomagati. Da je bilo tako, je pokazal tudi velik obisk sorodnikov, znancev in sodelavcev na njegovi zadnji poti.

Zapustil si nas v trenutku, ko si bil zelo potreben svoji družini in sodelavcem. Vedno se Te bomo s hvaležnostjo spominjali.

Sodelavci sadjarstva
»Mirošan«

OGLAS

Ugodno prodam 1.200 rabljenih smrekovih hmeljev in 4 m² sušilnico.

Kupim enobrazdni traktorski plug.

Jurij Rom,
Ogorevc 4, p. Štore

Čestitka

Na Višji kmetijski šoli v Mariboru je diplomiral Zvonko TANC.

Čestitamo prijatelji!

Neobdelana zemlja

Lani je bilo v SR Makedoniji 114.903 hektarov zapuščenih obdelovalnih površin, kar je 17 odstotkov vseh obdelovalnih površin v družbenem in individualnem sektorju. Poleg tega je v tej republiki tudi 57.174 hektarov travnikov, ki jih ne uporabljajo za pašo. Od vseh opuščenih površin je 50.798 hektarov družbena last, kar je 24,4 odstotka vseh obdelovalnih površin v družbenem sektorju. V individualnem sektorju je ta odstotek malo manjši, in sicer 12 odstotkov oziroma 64.105 hektarov. Okrog 11.170 hektarov je opuščenih, ker so njihovi lastniki odšli, ravno toliko pa zaradi tega, ker so v vaseh ostali samo stari ljudje, nesposobni za kmečka dela. Ni majhen obseg obdelovalnih površin, ki so opuščen zaradi izselitve lastnikov v tujino.

Na spisku opuščenih poljedelskih površin vodita bitolska in prilepska občina.

Volili smo najboljše

Petindvajsetega januarja smo delavci kombinata volili delegate v organe TOZD in podjetja, kooperanti pa so v nedeljo, 27. januarja volili zastopnike v združene enote, TOZD in podjetje.

Do redakcije glasila nismo uspeli zbrati rezultatov volitev, zato jih bomo objavili v naslednji številki.

Za prijetno smuko

NA GOLTEH JE DOVOLJ SNEGA IN OBILO SONCA. DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE SO UREDILE Z IZLETNIKOM CELJE TAKO, DA IMAMO SMUČARSKO ČEZ TEDENSKE, NEDELJSKE, POPOLDANSKE IN DOPOLDANSKE VOZOVNICE ZA SISTEM ŽIČNIC NA GOLTEH PRI NAŠI GLAVNI BLAGAJNI. DOBITE JIH LAHKO VSAK DELOVNI DAN OD 7. DO 11. URE.

Vy

NEPRIJETEN REKORD

Po statističnih podatkih, ki jih je objavila gospodarska komisija ZN za Evropo v Zenevi, je Jugoslavija dosegla evropski rekord v povečanju življenjskih stroškov v zadnjih treh letih: od januarja 1970 do septembra 1973 so namreč v naši državi narasli za 62 %, v Španiji za 35 %, na Finskem za 32 % in v Veliki Britaniji za 30 %. Sledijo Nizozemska (27 %), Danska (26 %), Italija (25 %), Norveška in Švica (24 %), Irska in Švedska (23 %), Francija (22 %), Avstrija in ZRN (20 %) ter Belgija (19 %).

5.

Vlado je bil razburjen, zaskrbljen, zaprepačen...

Minil je dan, dva, trije. Minil je teden, v novem letu je tekel pouk, Rovšnikove Mine pa od nikoder. So učenci, falotje od glave do pete, so Vlado podtaknili listič, na katerem je pisalo: Rovšnikovo Mino išče policaj, Roblekov Vlado se sprašuje: zakaj? Dražili so ga učenci, zasliševali učitelji, miličniki, socialna delavka, starši. Oče ga je pretepel s težkim jermenom, mati je kričala, da je onečastil ime Roblekov družine. Tako je ostal sam med volkovi, ki so grizli

in sekali na vse strani. Glas je šel od vasi do vasi, vsa dolina je govorila. Eni so se zgražali, kako neposlusna je danes mladina, drugi so zamerili staršem, ki so obupani hčeri zaprli vrata in jo pognali v svet. V Vlado je dozorel sklep: »Vzel bom očetov avto, našel jo bom, pa če je šla na konec sveta!«

6.

Učenke, ki so imele Mino rade, so staršem napisale pismo. V njem ni bilo lepih besed. Napisale pa so ga tudi ravnateljici, tovarišici Gertrudi. Temu je sledilo zasliševanje in vmes polno groženj. Dekleta, Minine prijateljice, so složno odgovarjale: Mine ne bi smeli pognati iz šole, od doma. Govorila je, da bo šla v kmetijsko šolo in da bo ostala na gruntu. Zdaj pa jo iščite, morda ni več med živimi! O, pa je bila Mina še živa. Teden dni je pri teti na drugi strani doline. Teta Angela je razumela njeno stisko, vendar jo je opozarjala, da se mora vrniti. Najprej kruh, potem ljubezen, je govorila. Mina pa je njeno pripoved odklanjala. Kako trmasto dekle! V soboto popoldne pa se je na dvorišču ustavil fiat tisoč sto. Vlado!

»Poberi svoje stvari. Greva!« Kaj naj vzame, šolsko torbo? Poljubila je teto in sedla v avto. Oba sta molčala. Fiat pa je pobiral kilometre, drvel v snežno belino, mirujoča hmeljišča so ju nemo pozdravljala.

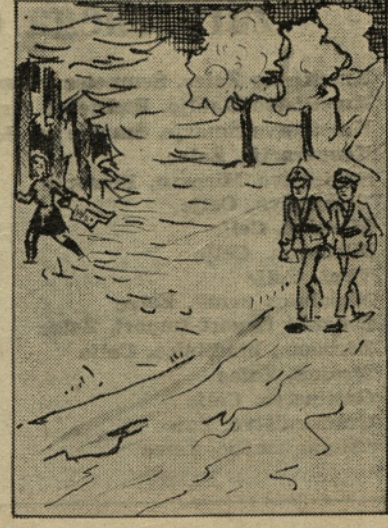
7.

Radio je poročil: Od doma je pobegnila učenka osmega razreda, petnajstletna Rovšnik Mina, srednje rasti, gostih kostanjevih las, oblečena v siv plašč, obuta v zelene gumijaste škornje. Kdo bi jo videl, naj sporoči postaji ljudske milice ali ravnateljstvu osnovne šole »Vse za lepšo prihodnost« ali kooperantu Rovšnik Mihaelu. Lepi dol, št. 13. Vlado pa je oddal Mino v varstvo svojim revnim sorodnikom. Za strogo molčečnost je položil na mizo sto starih tisočakov. Hiša je bila ob gozdu in v slučaju nevarnosti je bila možnost hitrega pobeга. Zaljubljenec pa je pobeگی izvoljenki zabičal: »Sestajala se bova ob kapelici pri treh lipah. Tudi jaz bom pobeگی. Šla bova čez mejo, lepši prihodnosti nasproti. Najini varuhi se bodo pod nosom obrisali!« Mina si je z rokama zakrila obraz in zajokala: »Vlado, nikar!«

4.

Stari Staflekar je bil sorodnik v sedmem kolenu. Roblekov ni maral. Bili so previsoki, bogataši, stremuhi. Tri hiše, trije avtomobili, denar v banki, v žepih. Ko pa je Staflekar prišel prosit za pol starega milijona na posodo, z obrestmi seveda, se je Roblek obregnil: »Misliš, da Robleki denar na cesti pobirajo!« Staflekar tudi fлека ni dobil in od takrat žive v sovraštvu. Vlado pa je bil pri Staflekarju dobro zapisan. Če je le mogel, je doma izmaknil orodje, denar in nesel Staflekarju, ki je imel kočko na gričku, od koder je bil lep razgled na dolino. Posedli so pod lipo, pili šmarnico in bogatašem v dolini prerokovali vse najslabše. Tukaj je zdaj Rovšnikova Mina, ki se spozna na vsako delo. Petdesetletni Staflekar je delovni invalid, potem štiridesetletna žena Marica, otroci: Stef, Rozika in Milan. Majhno posestvo, pa vendar dovolj dela za kosček vsakdanjega kruha. Lepo so ravnali z Mino, nekega jutra pa je Staflekar zavpil z dvorišča: »Minca, v hosto, miličniki, miličniki!«

(Se nadaljuje)

NAGRADE NOVOLETNE KRIŽANKE

Rešitve so prihajale v uredništvo še 21. in 22. januarja, zato smo žrebali šele 23. zjutraj in tako omogočili sodelovanje še zamudnikom. Prijetna je ugotovitev, da se število ugankarjev veča od križanke do križanke.

To pot je bil žreb naklonjen naslednjim:

1. nagrado 150 din prejme JUHART Dragica, Koop. Zalec,
 2. nagrado 100 din prejme OJDANIČ Jožica, Gornja vas, Prebold,
 3. nagrado 70 din prejme CEDE Andi, Petrovče 84,
 4. nagrado 50 din prejme REZAR KRISTIJAN, Zalec,
 5. nagrado 30 din prejme JUG ROMAN, Zalec.
- Izzrebanci lahko dvignejo nagrade pri naši glavni blagajni v Zalcu.

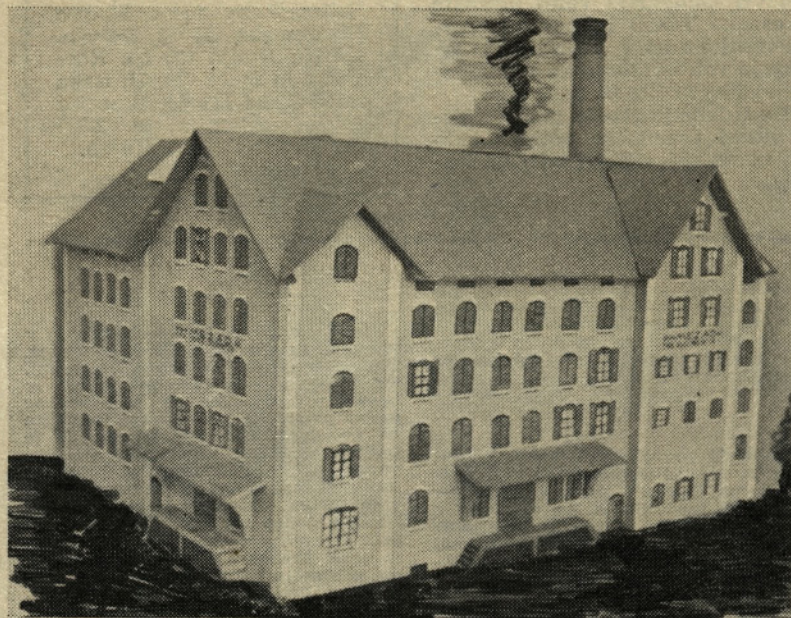
Cestitamo!

Uredništvo

USPEŠEN KONCERT

Krajevna organizacija Rdečega križa v Zalcu je organizirala za svoje zveste in številne krvodajalce koncert komornega moškega zbora iz Celja v naši dvorani. Koncert je bil 25. januarja ob 18. uri.

Polna dvorana je pozorno poslušala kvalitetno izvajanje zbora, ki ga že dolga leta nadvse uspešno vodi profesor Egon Kunej, in ga nagrajevala z bučnimi aplavzi. KO RK se Kombinat zahvaljuje za brezplačen odstop dvorane.

Ste že obiskali hmeljarski muzej v rojstni hiši Rista Savina v Zalcu? — Zima je čas, da si lahko ogledate dokaj zanimivo zbirko.

Kombinat »Hmezad« združuje naslednje Temeljne organizacije združenega dela-TOZD

Kmetijstvo Zalec, Sempeter v Savinjski dolini
Kmetijstvo Radlje, Radlje ob Dravi
Kmetijstvo Smarje, Smarje pri Jelšah
Kooperacija, Zalec
Sadjarstvo Mirosan, Petrovče
Vrtnarstvo, Celje
Mesnine, Celje
Mlekarna, Celje
Vital, Celje
Mešalnica krmil, Zalec
Hmezad Export-Import, Zalec
Združena hladilnica, Celje
Strojna, Zalec
Gostinstvo, Celje
Gradbeništvo, Zalec
Skupne službe, Zalec

— KŽ
— KR
— KŠ
— KO
— SM
— VR
— ME
— ML
— VI
— MK
— HM
— ZH
— ST
— GS
— GR
— SS

Mmm, WITLOOF JE DOBER!

V celjski trgovini z zelenjavo kupuje starejša gospa vitloof. Lepo jo pozdravim in vprašam, če ji je vitloof všeč. Vprašujoče me pogleda in vpraša: »Ste novinar?« »Da!« »Ja, veste, to je že tri leta stara zgodba. Ko sem prvič videla vitloof, sem si mislila, od kod zopet uvažamo to čudno zelenjavo! Sicer sem že o njem nekaj brala. Ob nekem nakupu sem slučajno dobila v roke letak kmetijskega kombinata Zalec z navodili in recepti za pripravo vitloofa. Sem upokojenka in imam dovolj časa, pa kljub letom še rada počnem razne novotarije. Tako sem kupila vitloof in ga pripravljala po receptu. Rečem vam, čudovit je. Kot solato ga nimam tako rada. Zelo rada, da celo rajši kot stročji fižol, ga imam kuhanega in zabejlenega, pa s šunko in smetano. Kdor ga ni poskusil, sploh ne ve, kako je dober. Vsako leto komaj čakam, da pride na tržišče. Škoda, da je sezona zanj zelo kratka in da ga ni več, pa še letos, ko je salata pomrznila in je na tržnici tako draga.

Sedaj moram iti. Saj je dovolj, kajne?«

»Dovolj, dovolj, gospa! Pa hvala lepa!«

Vy

Vremenski PREGOVORI

— Ako je pretoplo svečana, malega travna bo počivala brana; ako pa je svečana mraz, malega travna se poti obraz.

— Po Matiji ne gre lisjak čez led domov.

— Svečan iztegne dan.

Ne snuj zla zoper sodelavca. Nevoščljivec bi rad blagor drugemu z očmi uničil.

Kjer veliko delajo, je obilnost; kjer preobilno govore, je revščina.

NI RAZLIKE

Kakšna je razlika med taščo ter svinjsko pečenko?

»Obe sta dobri hladni,« se je odrezal France.

GA NE POZNA

— Poznate Seviljskega brivca?
— Ne, se sam brijem?

RES JE

»Dedek, pravijo, da je pri 75 letih dvajset odstotkov več žensk kot moških.«

»Kdo pa se pri 75 letih še briga za to?«

VOJNA

Drhti v grmovju mlad kurir, boječ pogled v požar upira. Gori, gori mu rojstni dom, v plamenih mati glej umira.

Med trnjem kurirček vzdržati je moral, da poslednji švaba po hribu odhiti. S solzami plamene je zadnje pogasil, pobral je od mamce ožgane kosti.

Na gori pod skalo grobek napravi, s prstjo zagrebe predrage kosti. Rože s solzami po kamenju ovlaži, iz grla od tuge mu beseda drhti.

Oh, ta vojna, beda — nesreča moja,

vedno hodiš za menoj. Kakor z drobnimi listom burja poigravaš se z menoj.

Alojz Anderlič

ODŠLI V POKOJ

Z 31. decembrom 1973 so odšli v pokoj Štefan PEČOLAR, dolgoletni upravnik DE Kmetijstvo II, Vrbje; Lovro OGRIS, direktor gozdarstva; Marija KOČEVAR iz Mesnin; Martin VOSNJAK iz Kmetijstva I in Franc KOCIPER iz Kmetijstva III.

Ob odhodu jim želimo obilo zdravja in zadovoljnih let.

Zimska fatamorgana v vikend naselju v Preboldu. Le kdaj bo sneg?

DOBER RAČUN

Učitelj: »Če bi imel ti sedem jabolk in bi te jaz prosil za tri, koliko bi ti jih ostalo?«

Učenec: »Sedem.«

RESNICA

— Kako se imenuje človek, ki nikoli ne govori resnice?

— Lažnivec.

— Kako se pa imenuje tisti, ki zmeraj govori resnico?

— Bedak.

SPOZNAVANJE

Kmet je potožil prijatelju, da je bil v prvih mesecih zakona tako zaljubljen v svojo ženo, da bi jo najraje pojedel; z leti pa mu je postalo čedalje bolj žal, da je ni.

URO SO NAŠLI

V Hmezadu so v hmelju našli dobro rusko uro. Pravijo, da je verjetno s področja Petrovč. Lastnik jo dobi pri Jožetu Aubrehtu.

HMELJAR

Hmeljar izdaja delavski svet Kombinata »Hmezad« Zalec — Ureja uredniški odbor: Anton GUBEN-SEK, dipl. kmet. inž. — predsednik in člani: Stane MAROVIČ, dipl. kmet. inž., Bogdan PUGELJ, dipl. kmet. inž., Jože ROJNIK, kooperant, Polde SKAFAR, dipl. kmet. inž., Vinko STRASEK, Miljeva KAC, dipl. kmet. inž. — urednica strokovne priloge, inž. Vili VYBIHAL — glavni urednik — Uredništvo je v Kombinatu »Hmezad« Zalec, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat mesečno v 5.000 izvodih. — Letna naročnina 24 dinarjev. Tisk in klišaji AERO, kemična in grafična industrija Celje. — Po mnenju Sekretariata za in formacije pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 21. 3. 1973 je Hmeljar prost davka od prometa proizvodov.

1974/1

PRILOGA HMELJARJA

PRIZNAVANJE HMELJNIH MATIČNIH RASTLIN V LETU 1973

Dragica KRALJ, mgr. agr.

UDK 633.819:631.53

Zadnja leta smo vključili v priznavanje poleg savinjskega goldinga tudi atlas, ahil, apolon in auroro vključno s prvoletniki. Za determinacijo sort je potrebno za vsako posamezno izbrati najbolj tipično obdobje. Prejšnja leta smo mapirali v juliju, ki je za savinjski golding najprimernejši, letos pa smo začeli že v maju in v juniju ter se je delo zavleklo še v avgust. Izločevali smo sortno tuje in bolne rastline. Matične nasade smo ocenili glede na zdravstveno stanje, oskrbo in splošen vtis ter določili odstotek manjkajočih in pozitivnih rastlin. Skupna ocena teh lastnosti je dober pokazatelj o kvaliteti nasadov.

Starejša hmeljišča so v celoti dobro oskr-

bovana, zavarovana pred boleznimi in škodljivci, v večini primerov vzorna. Zal pa je stanje porazno pri pretežni večini prvoletnikov. Proizvajalci precenjujejo zmogljivosti sadilnega materiala in mu odrekajo vso nego. Menijo, da daje večji profit pridelovanje drugih poljščin v prvoletnih hmeljiščih. Resnično pa je dohodek večji, če je prvoletnik dobro negovan. Tak prvoletnik je zagotovljena dobra osnova za krepke, močno rodne rastline vsa prihodnja proizvodna leta.

Zanemarjena prvoletna rastlina z veliko težavo razvije svoj koreninski sistem in nima dovolj možnosti za proizvodnjo asimilatov. Za

vse življenje je nesposobna razviti svojo maksimalno proizvodno zmogljivost. Veliko rastlin zaradi slabih življenjskih pogojev odmre, prazna mesta pa so v starejših nasadih vzrok nizkih pridelkov. Slabo vzdrževana prvoletna hmeljišča in tista, ki so sortno pomešana, smo črtali iz seznama matičnih nasadov. Ta hmeljišča so neprimerna za reprodukcijo skozi vso življenjsko dobo in jih naslednja leta ne bomo več priznavali.

Hmeljišča savinjskega goldinga so bila lepo oskrbovana in odličnega zdravstvenega stanja. Le v kooperaciji Celje smo izločili nasad, ki so ga močno poškodovale uši in so oslabele rastline neprimerne za reprodukcijo.

Tabela 1

PREGLED PRIZNANIH NASADOV HMELJNIH MATIČNIH RASTLIN V LETU 1973

Zap. št.	Proizvajalec	Sorta	ha	I. priznavanje							II. priznavanje				+ rastline	
				Število sadilnih mest	izena-čenost	oskrba	splošen vtis	zdrav. stanje	sortna čistost	zdrav. stanje	oskrba	% praznih mest	število	%		
KK HMEZAD ŽALEC KOOPERACIJA																
Vransko																
1.	Kladnik Alenka, Čeplje	Atlas	0,66	2200			prvoletnik			99,50	5	4	4,50	2090	95,00	
2.	Brdnik Ignac, Stopnik	SG	1,60	5900	4	5	4	5	100,00	5	4	4	0,03	5730	97,20	
Tabor																
3.	Terglav Ivan, Tabor	Aurora	0,50	1300			prvoletnik				4	4		premalo razvite rastli.		
4.	Lesjak Milan, Tabor	SG	0,84	2680	5	4	5	5	100,00	5	4	4	0,00	2450	91,70	
5.	Maloprav Zofija, Tabor-Loka	SG	1,36	4400	4	5	4	5	100,00	5	5	4	0,00	4010	91,20	
Braslovče																
6.	Ušen Franci, Rakovlje	SG	1,10	3110	5	5	5	5	100,00	5	5	4	0,00	3100	99,7	
7.	Šporn Franc, Parižlje	SG	1,08	3520	3	4	4	5	100,00	5	4	4	0,3	3428	97,4	
8.	Kodre Jože, Male Braslovče	Atlas	0,35	1120	3	4	3	5	99,55	4	4	4	4,0	870	77,4	
9.	Čulk Julijana, Male Braslovče	Atlas	0,88	2216	3	4	3	5	99,55	4	4	4	4,0	1715	77,4	
10.	Cilenšek Franc, Male Braslovče	Atlas	0,74	2422	3	4	3	5	99,55	4	4	4	4,0	1875	77,4	
11.	Vodlak Franc, Male Braslovče	Atlas	0,37	1184	3	4	3	5	99,55	4	4	4	4,0	915	77,4	
12.	Švajger Ivan, Male Braslovče	Atlas	0,38	1216	3	4	3	5	99,55	4	4	4	4,0	940	77,4	
13.	Dorinšek Ivan, Zg. Gorče	Atlas	0,35	1105	3	5	4	5	99,78	5	5	4	3,0	2196	71,78	
14.	Marovt Franc, Zg. Gorče	Atlas	0,29	905	3	5	4	5	99,78	5	5	4	3,0	650	71,78	
15.	Vodlak Ivan, Zg. Gorče	Atlas	0,35	1050	3	5	4	5	99,78	5	5	4	3,0	750	71,78	
Polzela																
16.	Glavnik Alojz, Polzela	Atlas	0,68	3640	4	5	5	5	99,50	5	5	4	2,0	9660	88,46	
17.	Bizjak Franc, Polzela	Atlas	0,68	3640	4	5	5	5	89,50	5	5	4	2,0	3220	88,46	
18.	Cajhen Ivan, Polzela	Atlas	0,68	3640	4	5	5	5	89,50	5	5	4	2,0	3220	88,46	
19.	Zagoričnik Vinko, Podvin	Aurora	1,20	3870			prvoletnik				4	4		vmesni posevek		
20.	Geršak Maks, Založe	SG	1,00	3240	5	5	5	5	99,99	5	5	4	0,02	3200	98,97	
21.	Jezernik Andrej, Založe	SG	0,60	2160	5	5	5	5	99,99	5	5	4	0,02	2140	98,97	
22.	Fužir Štefka, Založe	SG	1,00	3200	5	4	5	5	99,99	5	5	4	0,02	3170	98,97	
23.	Rojšek Ivan, Založe	SG	0,90	2880	5	5	5	5	99,99	5	5	4	0,02	2850	98,97	
Trnava																
24.	Stepinšek, Lenko, Trnava	SG	1,30	4280	4	5	5	5	99,93	5	5	4	0,5	4170	97,43	
25.	Rožič Jože, Zakl	SG	0,57	2500	4	5	4	5	99,90	5	5	4	0,7	2410	96,44	
26.	Rančigaj, Ledinšek, Šmatevž	Aurora	1,27	4060			prvoletnik				4	2				
27.	Rakun Jože, Trnava	Atlas	1,60	5120	3	4	3	5	99,65	5	4	4	5,0	2787	68,65	
28.	Topovšek Vinko, Grajska vas	SG	1,13	4710	5	5	5	4	100,00	4	5	4	0,2	4660	99,1	
29.	Levc, Ribar, Šketa, Trnava	SG	1,80	5760	5	5	4	5	99,99	5	5	4	0,5	5590	97,10	

Zap. št.	Proizvajalec	Sorta	ha	I. priznavanje							II. priznavanje				
				Število sadilnih mest	izena-čenost	oskrba	splošen vtis	zdrav. stanje	sortna čistost	zdrav. stanje	oskrba	% praznih mest	+ rastline		
													število	%	
Prebold															
30.	Uršič, Jager, Dolenja vas	Atlas	1,32	4200	4	4	4	5	99,55	5	5	5,0	3310	79,05	
31.	Vedenik Jože, Dolenja vas	Atlas	0,50	1600	4	5	5	5	99,58	5	5	0,0	1410	94,38	
32.	Sopotnik Franc, Šešče	Atlas	0,41	1300	4	4	4	5	99,59	5	5	4,0	1162	89,39	
Sempeter															
33.	Cetina Jože, Sp. Grušovlje	Atlas	1,10	3600	4	5	4	5	100,00	5	5	3,0	3060	85,00	
Gotovlje															
34.	Dolinar M., Leskošek, Migojnice	Atlas	0,73	2700	4	5	4	5	99,53	5	5	2,0	2380	88,23	
35.	Goršek A., Antloga F., Baš A.,														
36.	Bosnar J., Dolar I., Jošt I.,														
37.	Zupanc J., Zupanc N., Gotovlje	Atlas	4,30	13760	3	4	4	5	99,61	5	4	4,0	11310	82,21	
Petrovče															
38.	Plavštajner I., Razboršek, Petrovče	SG	1,40	4350	5	5	5	5	99,96	5	5	0,0	4348	99,96	
39.	Cencel A., Delakorda F., Petrovče	SG	0,66	2100	5	5	5	5	99,96	5	5	0,0	2099	99,96	
40.	Štampe Rudi, Gorica pri Smartnem	SG	0,63	2150	5	5	5	5	100,00	5	5	1,3	2115	98,40	
41.	Zolnir Janko, Gorica pri Smartnem	SG	0,55	1320	5	5	5	5	100,00	5	5	0,0	1810	99,70	
42.	Kramer Jože, Gorica pri Smartnem	Atlas	1,15	6300	5	4	5	5	99,59	5	5	2,0	5770	91,59	
43.	Žagar Zoran, Dobriša vas	Atlas	0,59	1500	3	4	4	5	99,87	5	4	3,0	850	56,87	
44.	Gajšek Viki, Drešinja vas	Atlas	1,08	3500	3	5	4	5	99,69	5	4	1,0	2695	77,69	
Celje															
45.	Bezovšek Franc, Arclin	Atlas	0,80	4000	4	5	4	5	99,64	5	4	5,0	3345	83,64	
Vojnik															
46.	Skamen Alojz, Ivenca	SG	1,05	3200	5	5	5	4	100,00	4	5	0,2	3110	97,30	
KK HMEZAD ZALEC — LASTNA PROIZVODNJA															
Kmetijstvo I															
47.	Braslovče št. 8	Apolon	4,65	25470	4	4	4	5	99,57	5	5	2,0	22050	86,57	
48.	Prekopa št. 5	SG	7,70	24640	5	5	5	5	100,00	5	5	0,03	23523	95,47	
Kmetijstvo II															
49.	Vrbje št. 6	Aurora	3,50	19500	4	5	4	5	99,99	4	5	0,5	18285	94,99	
50.	Vrbje št. 7	Aurora	2,22	12650	4	5	5	5	99,99	4	5	0,2	12305	97,29	
51.	Vrbje št. 23	SG	5,11	16352	4	5	5	5	100,00	5	5	1,6	15810	96,70	
52.	Roje št. 44	Aurora	4,65	25575		prvoletnik				4	4	premalo razvite rastl.			
53.	Roje št. 45	Aurora	4,65	25575	3	5	4	5	99,98	4	4	4,3	21530	84,18	
54.	Sempeter št. 1	Aurora	1,47	8085		prvoletnik				4	5	vmesna kultura			
55.	Sempeter št. 4	Aurora	1,11	6160		prvoletnik				4	5	vmesna kultura			
56.	Sempeter št. 5	Aurora	2,71	14025	3	5	4	5	100,00	4	4	0,8	12830	91,50	
Kmetijstvo III															
57.	Petrovče pri pokopališču	Aurora	5,07	27835		prvoletnik				5	5	vmesna kultura			
58.	Petrovče št. 25	Atlas	3,97	21815	4	4	4	5	99,54	5	5	5,0	17110	78,44	
59.	Drešinja vas št. 42	Atlas	5,47	17504	4	4	4	5	99,66	5	5	5,0	14410	82,66	
60.	Drešinja vas št. 43	Atlas	5,89	18877	4	4	4	5	99,53	5	5	4,0	15765	83,53	
61.	Drešinja vas št. 16	SG	6,99	22300	5	5	5	5	100,00	5	5	1,3	21720	97,40	
Kmetijstvo IV															
62.	Strmec — betonka	Aurora	4,36	23110	4	4	4	5		5	4	vmesna kultura			
63.	Šmarjeta št. 12	Atlas	4,46	24800	4	5	4	5	99,59	5	5	5,0	19440	78,40	
64.	Arclin št. 25	Atlas	3,00	15600	4	5	4	5	99,64	5	5	5,0	13045	83,64	
65.	Šmarjeta št. 5	SG	5,49	17570	5	5	5	4	99,98	4	5	1,4	16950	96,48	
INSTITUT ZA HMELJARSTVO ZALEC															
66.	SN-2	Aurora	1,90	10200		prvoletnik				5	5	poizkus z vmes. kult.			
67.	SN-6	Ahil	1,00	3180	4	5	4	5	100,00	5	5	4,5	2700	85,00	
68.	SN-Gotovlje	Atlas	1,00	3240	5	5	5	5	100,00	5	5	0,7	3100	95,60	
		Ahil	1,00	3240	5	5	5	5	100,00	5	5	0,7	3100	95,60	
		Aurora	1,00	3240	5	5	5	5	100,00	5	5	0,7	3100	95,60	
		Apolon	1,50	5340	5	5	5	5	100,00	5	5	0,7	5100	95,60	
69.	ERA Velenje, Šmartno ob Paki	SG	1,50	5000	4	5	4	5	100,00	5	5	1,0	4840	96,80	
70.	ZKZ Mozirje, Radmirje	Atlas	1,60	9800	4	4	4	5	99,85	5	4	0,3	9265	94,55	
71.	KZ Slovenj Gradec	Aurora	3,00	15000		prvoletnik				4	4	premalo razvite rastl.			
72.	KZ Prevalje — Kotlje	SG	4,00	10000	5	5	5	5	100,00	5	5	1,5	9640	96,40	
73.	KZ Dravograd — Gostenčnik	Atlas	3,50	15000	4	3—4	4	4	100,00	4	5	0,6	8550	57,00	
74.	KZ Vuzenica	SG	5,00	16000	4	5	5	5	99,95	4	5	1,4	15495	96,85	
75.	KK Hmezad Radlje III., IV.	Ahil	12,00	60000	4	4	4	4—5	99,90	4	5	5,0	43140	71,90	
76.	KK Hmezad Radlje B. I.	SG	6,00	30000	5	4	5	5	100,00	4	5	1,4	29190	97,30	
77.	KZ Ruše — pri železnici	SG	3,00	9600	5	4	5	5	100,00	5	5	0,8	9435	98,20	
78.	KZ Ruše — Turkova	Apolon	8,00	41600	4	3—4	5	5	100,00	5	5	2,0	34112	82,00	
79.	KK Ptuj — Pragersko	SG	3,50	12000	5	5	5	5	100,00	5	5	1,3	11688	97,40	
80.	KK Ptuj — Turnišče	Aurora	1,80	9800	4	5	5	5		5	5	premalo razvite rastl.			
81.	KK Ptuj — Ptuj	Aurora	2,00	6400	4	5	5	5		5	4	premalo razvite rastl.			
82.	KK Ptuj — Dornava	Atlas	4,00	24000	3	4	4	5	99,65	5	4	15,0	17915	74,65	
83.	KK Ptuj — Zavrč	SG	3,80	8000	5	5	4	5	100,00	4	4	1,8	7600	95,00	
84.	KK Zasavje Sevnica — Loka	SG	5,00	15000	4	5	4	5	99,90	5	5	0,5	14505	96,70	
85.	Agraria Brežice — Trnje	SG	2,64	14060	4	5	5	5	100,00	5	4	1,8	12750	90,70	

Večina hmeljišč savinjskega goldinga je že več let zaporedoma v priznavalnem postopku in so nasadi sortno čisti. Izločili smo le 0,03 % tujih rastlin.

Za reprodukcijo je pripravljeno in priznано 78,30 ha hmeljišč savinjskega goldinga. V teh nasadih je povprečno 96,18 % pozitivnih rastlin.

Atlasova hmeljišča so zelo variabilna. Starejši nasadi dobro oskrbovani, slabše je s prvoletniki. Veliko je bilo vmesnih posevkov: fižol, zelje, krompir, buče in pesa. Opora je bila običajno namenjena fižolu, hmelj pa se je pogosto plazil po tleh ali pa se je navijal na kormo. Hmelj je bil v teh nasadih izpostavljen okužbi in mehničnim poškodbam. Rastline so se slabo razvijale, pogosto pa zaradi težkih življenjskih pogojev propadle. Takšna »tehnologija« nikakor ni primerna za produkcijske nasade, kaj šele za reprodukcijske in smo jih črtali iz seznama matičnih hmeljišč.

Mapirali smo v maju in juniju, rastline so bile še mlade, vendar tipične barve, ki je primerna za determinacijo sorte.

V veliki večini atlasovih hmeljišč je bil predhodnik savinjski golding in zato sta v novih nasadih sorti pomešani. Pogosto sta bili napeljeni na oporo obe sorti ali pa je savinjski golding odganjal med vrstami in bil kasneje napeljan na vodilo. Tako je zaradi slabe sortne čistosti veliko hmeljišč neprimernih za reprodukcijo.

Starejši nasadi so bili dobro oskrbovani in smo priznali 53,38 ha atlasovih hmeljišč z 99,78 % sortno čistostjo in 78,51 % pozitivnih rastlin.

Hmeljišča ahila so neizenačena, in nismo vseh priznali za reprodukcijo. Posebno v KK Sevnica je bilo precej pleš in šibkih rastlin, pojavila se je tudi peronospora. Drugi nasadi so bili izenačeni, sortno čisti in smo jih mapirali v juniju, ko je determinacija možna zaradi tipične barve ahila. Priznali smo 13,50 ha, z 99,95 % sortno čistostjo, pozitivnih rastlin je 83,75 %.

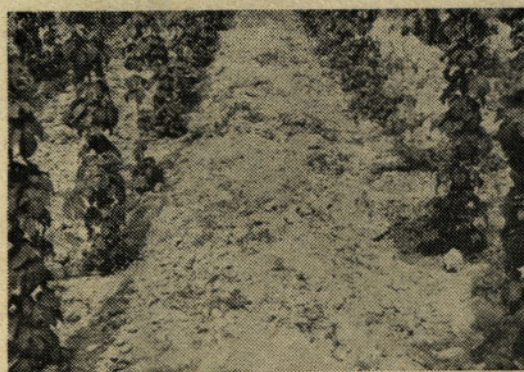
Apolonovi nasadi so bili dobro oskrbovani in rastline normalno razvite. V KK Hmezad — Kmetijstvo I. je bil apolon sajen za savinjskim goldingom in je sortno pomešan. Za determinacijo je najprimernejši julij in avgust. Priznali smo 14,15 ha hmeljišč, kjer je 99,86 % sortna čistost in je 88 % pozitivni hrastlin.

Aurora je najbolj podobna savinjskemu goldingu in je razločevanje težko. Mapirali smo v juliju in avgustu. Vzoren je bil prvoletnik v KK Ptuj, medtem ko so drugi prvoletniki imeli preveč vmesnih posevkov: fižol, pesa, krompir in buče.

Aurora spomladi počasi raste, zato jo vmesni posevki močno ovirajo. V kooperaciji Vojnik je aurora posajena skupaj s savinjskim goldingom in zaradi možnosti, da pride do sortne pomešanosti, neprimerna za reprodukcijo. V hmeljiščih KK Hmezad, kmetijstvo II. je bilo na aurori precej uši, sicer pa so bili drugo in tretjeletni nasadi lepo oskrbovani in rastline lepo razvite. Priznali smo 41,14 ha hmeljišč z 100 % sortno čistostjo in 93,80 % pozitivnih rastlin.

Za obnovo v letu 1974 imamo priznanih skupno 200,47 ha hmeljišč, od tega 78,30 ha savinjskega goldinga, 53,38 ha atlasa, 13,50 ha ahila, 14,15 ha apolona in 41,14 ha aure.

Priznana hmeljišča izpopolnjujejo predpisane norme, rastline v hmeljiščih so zdrave, viabilne in primerne za reprodukcijo.

Uporablajmo herbicide v hmeljiščih, da bo obdelava lažja in uspešnejša

Tabela 2

PREGLED PRIZNANIH MATIČNIH RASTLIN PO PROIZVODNIH ORGANIZACIJAH IN SORTAH

Proizvajalci	ha	Savinjski golding		Atlas		Ahil		Apolon		Aurora		Skupaj
		ha	% sortne čistosti	+ % rastlin	ha	% sortne čistosti	+ % rastlin	ha	% sortne čistosti	ha	% sortne čistosti	ha
KK Hmezad — kooperacija	18,57	99,98	97,69	78,53	19,99	99,61	78,53	—	—	1,70	(I. let.)	40,26
KK Hmezad — lastna	31,29	100,00	96,51	81,33	22,79	99,59	81,33	4,65	99,57	29,74	99,99	100,47
Inštitut za hmeljarstvo	—	—	—	85,00	1,50	100,00	95,60	1,50	100,00	2,90	100,00	7,40
ERA Velenje	1,50	100,00	96,80	—	—	—	—	—	—	—	—	1,50
ZKZ Mozirje	—	—	—	94,55	1,60	99,85	94,55	—	—	—	—	1,60
KZ Slovenj Gradec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,00	(I. let.)	3,00
KZ Prevalje	4,00	100,00	96,40	—	—	—	—	—	—	—	—	4,00
KZ Dravograd	—	—	—	57,00	3,50	100,00	57,00	—	—	—	—	3,50
KZ Vučenica	5,00	99,95	96,85	—	—	—	—	—	—	—	—	5,00
KZ Ruše	3,00	100,00	98,20	—	—	—	—	8,00	100,00	—	—	11,00
KK Ptuj	7,30	100,00	97,40	74,65	4,00	99,65	74,65	—	—	3,80	(I. let.)	15,10
KK Zasavje — Sevnica	5,00	99,90	96,70	—	—	—	—	—	—	—	—	5,00
Agraria Brežice	2,64	100,00	90,70	—	—	—	—	—	—	—	—	2,64
Skupaj	78,30	99,97	96,18	78,51	53,38	99,78	78,51	14,15	99,86	41,14	100,00	200,47
Povprečje												93,80

APOLON, AURORA IN ČAS REZI

Milan VERONEK, ing. agr.

UDK 633.819:631.531

Način pridelovanja in oskrbe novih sort se danes še precej zgleduje in opira na tehnologijo pridelovanja hmelja standardne sorte savinjskega goldinga, ki je po svojih proizvodnih sposobnostih od novih sort imenovanih tudi A-sorte bistveno drugačen. Tako z za savinjski golding najprimernejšimi agrotehničnimi ukrepi pri A-sortah ne dosegamo najviš-

jih možnih pridelkov, ki so jih sposobne dati in njihove lastnosti večje rodnosti niso izkoriščene. Zato je potrebno ugotoviti najprimernejše agrotehnične ukrepe, ob katerih je ob povprečnih vremenskih prilikah pridelati zanesljiv in visok pridelek.

Čas rezi je ukrep, ki pri savinjskem goldingu bistveno vpliva na količino in kvaliteto pridelanega hmelja. Pri njem je poznejša rez zanesljivejša in običajno da višji pridelek. Pri novih sortah pa so opazovanja v proizvodnih nasadih in tipalni poizkusi z različnim časom rezi pokazali, da se A-sorte glede časa rezi obnašajo drugače kot savinjski golding. Na zgodnejšo rez niso tako občutljive, optimalnega časa rezi pa glede na spremenljivost in raznolikost vremenskih razmer iz leta v leto v tako kratkem času ni bilo mogoče ugotoviti.

V letu 1972 in 1973 smo opravili dva poizkusa z različnim časom obrezovanja hmelja na sortah apolon in aurora. V letu 1972 smo preizkušali glede na savinjski golding vpliv ekstremno zgodnje in ekstremno pozne rezi na pridelek pri omenjenih sortah, v letu 1973 pa smo presledki skrajšali in se omejili na zgodnjo in poznejšo oziroma na začetek in zaključek rezi savinjskega goldinga.

Rezultati obeh poizkusov so v relativnih vrednostih prikazani v tabeli.

Rezultati poizkusa z različnim časom rezi hmelja sort apolon in aurora

Leto	Sorta	Čas rezi	Pridelek	Humulon
			I	I
1972	Apolon	15. 3.	100	100
		26. 4.	81	63
	Aurora	15. 3.	100	100
		26. 4.	70	94
1973	Apolon	4. 4.	100	100
		19. 4.	96	104
	Aurora	4. 4.	100	100
		19. 4.	67	91

Pri apolonu in aurori zelo pazimo na pojav rdečega pajka in listnih uši

Rastline hmelja ekstremno pozne rezi v letu 1972 so bile tekom vegetacije nižje in šibkejšje po rasti, od prej obrezanih. Dale so bistveno nižji pridelek pri sorti apolon pa tudi bistveno manjšo količino humulona, torej slabšo kvaliteto hmelja. V letu 1973 poznejša rez pri sorti apolon ni znižala pridelka in poslabšala kakovosti. Razlike, ki so razvidne v tabeli, so minimalne in jih lahko zanemarimo, medtem ko je poznejša rez pri aurori še močno zmanjšala količino nabranega hmelja. Izgled rastlin obeh postopkov glede na rast v letu 1973 se je razlikoval od izgleda rastlin v letu 1972 v tem, da je sorta apolon začetno razliko, ki je posledica poznejše rezi in napeljave v drugi polovici vegetacije nadoknadila in izravnala, je pri aurori to ostalo vidno do obiranja. Rastline so bile šibkejšje in smrekaste oblike brez bujnega vrha.

Na osnovi rezultatov v poizkusih zadnjih dveh let, ki glede vremenskih razmer za preizkuse na hmelju nista bili najugodnejši, lahko kljub temu ugotavljamo, da lahko sorti apolon in auroro obrezujemo brez škode, časovno pred savinjskim goldingom, posebno auroro, ki jo pozna rez vidno slabi. Z gotovostjo lahko zaključimo, da sorti apolon in aurora na zgodnjo rez nista tako občutljivi kot savinjski golding, koliko pa sta, se bo natančno pokazalo v nadaljnjih preizkusih v določenem času.

Nedvomno je, da nove slovenske sorte hmelja hranijo še precejšnje rezerve, ki se bodo sproščale le ob za njih optimalnih agrotehničnih ukrepih. To kaže tudi na potrebo pospešenega dela, pri katerem pa bodo morali sodelovati s posredovanjem informacij in izkušenj vsi hmeljarji, ki nove sorte pridelujejo.

Poizkusno pridelovanje fižola v prvoletnih nasadih hmelja

Milan VERONEK, ing. agr.

UDK 633.819:631.51

Nasadi hmelja, ki so sajeni s šibkim sadilnim materialom (sadike z enim ali dvema venčema oči) dajo v prvem letu slab rod, zemlja pa ni izkoriščena. Zato se v prvoletnike sejejo ali sadijo kot podsevek še druge poljščine, pesa, krompir, zelje, fižol in še nekatere.

Glede na rastlino hmelja, so primernejše nizko rastoče poljščine — okopavine, glede na način pridelovanja in že obstoječo oporo — žičnico, pa fižol, ki ga hmeljarji tudi največ sejejo v prvoletnike hmelja. Pri tem je prvoletni hmelj posebno v šibkejših nasadih kot glavna kultura zaradi pomanjkljivosti oskrbe in nepravilnosti često v podrejenem položaju. Za razjasnitev problema smo opravili poizkus.

V prvoletnik z razdaljo 280 × 65 sorta aurora, smo posadili fižol točno v vrste hmelja na razdaljo 130 cm v vmesni prostor vsakega drugega sadilnega mesta, torej razdalja hmelja v vrsti 65 cm, razdalja v vrsti fižola 130 centimetrov. Maksimalno smo sadili 7 do 10 zrn na sadilno mesto. S tem, da smo sadili vsako drugo mesto in manjše število semen, smo omejili košatenje fižola, ki v takem obsegu rastlin hmelja ni oviral v rasti.

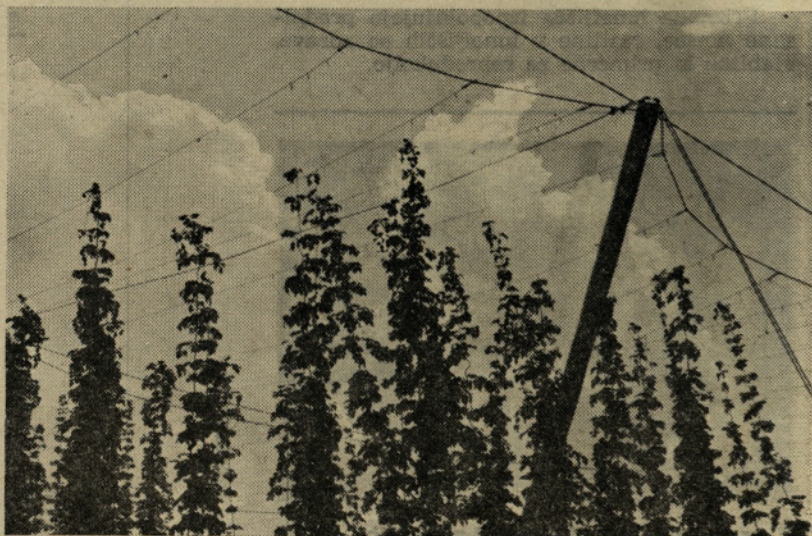
Pri pridelovanju fižola v prvoletnih nasadih hmelja je izredno pomembna ločena razporeditev hmelja in fižola na oporo. Ne glede na razdaljo sajenja, morate hmelj in fižol imeti vsak svojo oporo. Napeljava oziroma razporeditev hmelja in fižola mora biti izvedena tako, da ena vrsta (leva ali desna) usmerja samo fižol ali samo hmelj.

Ob takem načinu sajenja se kljub gosti saditvi hmelja fižol lahko sadi v vrste hmelja.

Prepletanje hmelja oziroma fižola z opore enega na oporo drugega ni pretirano in ga je treba pravočasno z napeljavo popravljati. Sajenje fižola v vrsto hmelja (ne ob njej!) je ugodnejše za strojno obdelavo nasada, nekoliko manj ugodno pa za ročno okopavanje, posebno pri razdalji hmelja 65 cm, kjer je vrsta fižola in hmelja skoraj sklenjena. Pri takem načinu sajenja je možno prvoletnike osipati, kar je za dobro jesensko obdelavo prvoletnikov pogoj. Osipanje je nujno, da so vrste hmelja dobro vidne. V nasadih, kjer sadijo fižol ob vrstah hmelja osipanje ni možno, v jeseni vrste hme-

lja niso vidne in pride pri odoravanju do izoravanja večjega števila korenin hmelja, poveča se število praznih mest, nekoliko večji pridelek fižola pa ne odtehta nastale škode.

Pri setvi fižola med hmelj se moramo zavdati, da zahteva podkultura dodatno delo in da s samo setvijo še ni vse opravljeno, sicer pa bi bilo marsikdaj gospodarnejše posvetiti več skrbi prvoletnikom in se setvi podkulture odpovedati, posebno če ni zagotovljena tekoča oskrba nasada. Setev podkultur v nasade, ki so namenjeni za priznavanje oziroma nabiranje sadilnega materiala, ni dopustna.

Tudi prvoletnik da lahko lep pridelek